

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД - Краљево

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
КРАЉЕВО ЗА 2022. ГОДИНУ**

ФЕБРУАР 2023.

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД . . . Краљево
- МЕСТО (ОПШТИНА/ГРАД). Краљево
- ГОДИНА ОСНИВАЊА 1960 год.
- В Д ДИРЕКТОР-а Светлана Дражовић, дипл. психолог
- Е-mail scrkv@mts.rs
- АДРЕСА И ПОШ. БРОЈ ул. Моше Пијаде 26А
- ТЕЛЕФОН / TELEFAX 036-331-744, 036-323-151

1.УВОДНИ ДЕО

Полазна основа за сачињавање Извештаја о раду Центра за социјални рад града Краљева (у даљем тексту Центар) за 2022. годину је законима прописана надлежност и делокруг рада, реализована социјална и породично-правна заштита у претходном периоду, као и укупно социо-економско стање у локалној заједници и друштву.

Сваки грађанин и грађанка Републике Србије којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту која укључује: право на социјалну помоћ која омогућава достојанствен живот, право на делотворан приступ услугама и добрима и право на заштиту од сиромаштва и социјалне искључености.

Социјална заштита је организована делатност од јавног интереса, чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву како појединца, тако и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Центар као кључна установа социјалне заштите одлучује о остваривању права и коришћењу услуга социјалне заштите, а као орган старатељства примењују мере породичноправне заштите. Центар обавља послове поверене од стране Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, као и Министарства за бригу о породици и демографију, а такође су му поверени и послови у складу са актима града Краљева, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан.

1.1. Предмет извештаја

Годишњи извештај за 2022. годину, о структури и броју корисника који су користили услуге Центра за социјални рад Краљево, као и подаци о врстама услуга и права које су током наведене године пружене грађанима Краљева, као и осврт на стање и потребе грађана Краљева у области социјалне заштите.

1.2. Основ за израду извештаја

Основа за израду Годишњег извештаја о раду су подаци прикупљени на основу постојеће евиденције и документације у Центру за социјални рад, као и извештаја постојећих служби у Центру за социјални рад као и других релевантних субјеката са територије града Краљева (локална самоуправа, фонд ПИО, НСЗ и др.) , а повезани су са социјалном заштитом.

1.3. Коме је намењен извештај и ко ће га разматрати

Годишњи извештај Центра за социјални рад намењен је надлежним Министарствима, Републичком заводу за социјалну заштиту, локалној самоуправи града Краљева као оснивачу и унутрашњим органима управљања Центра за социјални рад и свим другим заинтересованим субјектима који се баве планирањем, научним, истраживачким радом, а посебно социјалном и породичноправном заштитом на територији града Краљева и шире.

1.4. Делатност Центра за социјални рад

Центар за социјални рад у Краљеву основан је 1960. године, а са радом је почео 1961. године.

Јавна овлашћења Центар за социјални рад реализује кроз примену следећих закона, подзаконских аката, одлука, стратегија и осталих прописа:

- Закона о социјалној заштити
- Породичног закона РС
- Кривични закон
- Закон о прекршајима
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица
- Закона о јавним службама
- Закона о спречавању насиља у породици
- Закона о финансијској подршци породици са децом
- Закона о изменама и допунама о буџетском пословању
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја

- Закона о заштити података о личности
- Закона о социјалној карти
- Закона о управном поступку
- Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад
- Правилника о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити
- Правилника о изменама и допунама Правилника о стручним пословима у социјалној заштити
- Уредбе о прибављању и уступању података о чињеницама о којима се води службена евиденција
- Кодекса професионалне етике стручних радника социјалне заштите
- Одлука о социјалној заштити града Краљева
- Стратегије развоја социјалне заштите града Краљева за период 2021-2025 и осталих актуелних стратегија од националног значаја

У вршењу јавних овлашћења Центар за социјални рад, као основна установа социјалне заштите и као орган старатељства у оквиру поверених послова, врши јавна овлашћења и обезбеђује остваривања права од општег интереса.

У вршењу јавних овлашћења Центар у складу са законом ради на:

- ✓ остваривању права на материјално обезбеђење,
 - ✓ остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица,
 - ✓ остваривању права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица,
 - ✓ остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад,
 - ✓ остваривање права на смештај у установу социјалне заштите,
 - ✓ остваривање права на смештај одраслог лица у другу породицу,
 - ✓ хранитељству,
 - ✓ усвојењу,
 - ✓ старатељству,
 - ✓ одређивању и промени личног имена детета,
 - ✓ мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права,
 - ✓ мерама корективног надзора над вршењем родитељског права,
 - ✓ спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима (мирење и нагодба),
 - ✓ доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права,
 - ✓ доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац,
 - ✓ пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак
- у спору за заштиту од насиља у породици,

- ✓ спроводи поступак процене опште подобности хранитеља, усвојитеља и старатеља;
 - ✓ врши попис и процену имовине лица под старатељством,
 - ✓ сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога,
 - ✓ спроводи медијацију између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела,
 - ✓ подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике,
 - ✓ присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела (саслушање малолетног учиниоца кривичног дела, саслушање других лица), ставља предлоге и упућује питања лицима која се саслушавају,
 - ✓ доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, затим, чињеница потребних за оцену његове зрелости испитује средину и прилике под којима малолетник живи, и друге околности које се тичу његове личности и понашања,
 - ✓ присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела,
 - ✓ обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника,
 - ✓ стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза,
 - ✓ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере,
 - ✓ проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен,
 - ✓ спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи,
 - ✓ стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравака у установи за васпитавање и образовање малолетника,
 - ✓ доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара,
 - ✓ предлаже суду доношење одлуке о трошковима извршења васпитних мера и др.
- У складу са Одлуком о социјалној заштити града Краљева предвиђене су следеће групе услуга социјалне заштите:

1. Дневне услуге у заједници:
 - 1.1. Помоћ у кући за одрасла и старија лица;
 - 1.2. Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, за одрасла и старија лица и за децу и младе у сукобу са законом.
 2. Услуге смештаја:
 - 2.1. Привремени смештај у Прихватилиште за одрасла и старија лица;
 - 2.2. Привремени смештај у Прихватилиште за жртве насиља у породици;
 - 2.3. Предах смештај и
 - 2.4. Привремени смештај у кризним ситуацијама.
 3. Услуге подршке за самосталан живот:
 - 3.1. Становање уз подршку за младе који се осамостаљују;
 - 3.2. Персонална асистенција;
 - 3.3. Лични пратилац детета.
 4. Услуге за очување и унапређење живота породице:
 - 4.1. Социјално-едукативне услуге ;
 - 4.2. Саветодавно-терапијске услуге;
 - 4.3. Медијација;
 - 4.4. Мобилни тим за хитне интервенције.
 5. Иновационе и остале услуге социјалне заштите:
 - 5.1. Социјално становање у заштићеним условима;
 - 5.2. Дневни центар за старе.
- Град Краљево обезбеђује право на следеће врсте материјалне помоћи:
1. Материјална помоћ у новцу:
 - 1.1. Једнократна новчана помоћ;
 - 1.2. Ванредна новчана помоћ;
 2. Материјална помоћ у натури:
 - 2.1. Бесплатан оброк у Народној кухињи;
 - 2.2. Опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу;
 - 2.3. Друге мере у складу са потребама локалне заједнице.

Скупштина града Краљева је 28.12.2017. године усвојила предлог о оснивању Центра локалних услуга града Краљева. Ова Одлука је ступила на снагу у јануару 2018. године и донела је од тада новине у раду Центра у смислу да је пружање дела услуга које финансира град Краљево прешло у надлежност новоформиране установе.

Новоформирана установа је преузела на себе пружање једног дела услуга, док је део услуга у складу са Законом о социјалној заштити морао остати у надлежности Центра за социјални рад, мисли се на неодложне интервенције, ургентни смештај и слично.

Центар у складу са јавним овлашћењима и повереним пословима од стране Републике, врши процену статуса и потреба корисника, планира заштиту са корисником који партиципира у складу са способностима и обезбеђује права и

издаје упуте за коришћење услуга, обезбеђује она права где се одлучује у управном поступку.

1.5.ОСНОВНА СОЦИО-ЕКОНОМСКА ОБЕЛЕЖЈА ГРАДА

Краљево је град удаљен 180 километара јужно од Београда, површине 1.530 квадратних километара, са преко 120 километара у пречнику. Центар је Рашке области коју још чине Врњачка бања, Рашка, Нови Пазар и Тутин.

Податак да само једна четвртина подручја припада равничарском терену говори о великој територији (највећа у Србији) која је тешко приступачна и налази се у брдовитом и планинском пределу са недовољно развијеном инфраструктуром и претежно насељеном старијом популацијом, што отежава рад са корисницима и указује и на потребу за развојем специфичних услуга. На територији града Краљева има укупно 92 насељена места.

Према попису из 2011. године укупан број становника је био 125.448, док прелиминарни подаци последњег пописа из 2022.године показују податак да на територији града Краљева има 111.491 становника са 40.240 домаћинстава. Упоређујући ова два податка видимо да је дошло до значајног смањења броја становника од 13.957 што је тренд у многим градовима широм Србије.

Према подацима Комесаријата за избеглице тј. Повереништва за избеглице и миграције у Краљеву, број избеглих и интерно расељених лица је следећи:

- Избегла лица.....150-170
- Интерно расељена лица са КиМ.....12.000-13.000

са напоменом, да су подаци са којима они располажу оријентациони, али су дати у складу са тренутним техничким могућностима.

Према њиховим сазнањима на триторији града Краљева нема неформалних колективних центара.

ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

Табела бр.1Кретање броја рођених и умрлих за период 2018-2022 година

године	2018	2019	2020	2021	2022
Број рођених	1.238	856	1299	1137	1301
Број преминулих	1073	1276	1259	1518	1077

Из табеле видимо да су изузетно негативни природни прираштаји били током 2019 и 2021 године/2021 година је година ковида 19 када је био изузетно увећан број преминулих суграђана/.

СКЛАПАЊЕ И РАЗВОДИ БРАКОВА

Табела бр.2 Кретање броја склопљених бракова и развода за период 2018-2020 година

Година	2018	2019	2020	2021	2022
Број склопљених бракова	456	574	393	386	484
Број разведених бракова	217	92	283	137	273

У изразито пандемијским година што се тиче ковида 19 имамо смањење броја склопљених бракова што је био и тренд у читавој Србији, док је број у 2022 години значајно већи. Број развода се поново враћа на тренд из 2020 године. Од укупног броја разведених бракова у 2022 години, њих 107 је разведено по тужби, док у 166 случајева до развода дошло по споразуму.

Проблеми у бракоразводним поступцима су све сложенији и зато и даље постоји потреба да наше Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе појача свој рад, како би могло да реализује већи број превентивних програма намењених очувању и унапређењу квалитета живота у породицама, као и пружи саветодавно терапијску подршку већем броју породица и појединаца, јер је један од битних циљева унапређења социјалне заштите, очување и подизање квалитета живота породице.

ЕТНИЧКЕ ГРУПЕ И ДРУГА ПИТАЊА

Од етничких група најзаступљенији су Роми, којих на евиденцији Центра има 804, од тога 421 жена.

Нису посебно евидентирани корисници Ромске популације, јер права остварују у складу са Законом као и сви други корисници. Ипак треба истаћи да процентуално у односу на број Рома који живе у нашем граду највећи број њих користи услуге и права из области социјалне заштите. Стамбено материјални услови у којима чланови ове популације живе су генерално знатно неповољнији у односу на остале суграђане и услед ниског образовног нивоа, теже се запошљавају, дуже су зависни од система социјалне заштите, заправо трансгенерацијски се преноси модел зависности од система. Из средстава намењених за једнократне новчане помоћи један део средстава се утроши за унапређење услова становања корисника тако да је током 2022. године 30 породица примило помоћ за унапређење стамбених услова. Посебно забрињава немогућност контролисања и планирања утрошка средстава и санирање стамбених услова без укључивања стручних људи. Тако се дешава да се исте породице годинама јављају истичући проблеме воде, прокишњавања, одрона и

сл., а да се при томе стално дају средства којима се проблеми не решавају на квалитетан начин. У сарадњи са НВО кроз бројне пројекте радимо најпре на здравственој едукацији и превенцији, затим на подршци у укључивању у образовни процес и напредовању у образовном процесу, подижемо родитељске капацитете и сл. Средства из локалног буџета такође усмеравамо као подршку у школовању и набавци прибора, како деце, тако и одраслих који се укључују у ванредно школовање. Циљ је да се професионално оспособе, повећају шансу за запослење и постану независни од система социјалне заштите. Кроз програм радне активације усмеравамо их на програме описмењавања и завршетка ОШ као и кроз сарадњу са НСЗ на активно тражење посла. Преставник ЦСР је члан комисије за избор корисника у пројекту који град Краљево реализује за унапређење положаја Рома, као и у у пројекту који је намењен унапређењу стамбених услова ромске популације. Иначе ова циљна група је препозната као посебно осетљива и ови програми у нашем граду дужи низ година имају приоритет у чему имамо одличну сарадњу са Пројектним центром у градској управи.

Оно што је значајно је стално настојање да партиципација ових корисника буде квалитетнија у планирању и обезбеђивању потребних услуга и права, па је ту значајна сарадња са ромским НВО. Тако је у сарадњи са њима рађена расподела огрева, школског прибора, и сл.

ПРИВРЕДНИ И ДРУГИ ДРУШТВЕНИ РЕСУРСИ ГРАДА КРАЉЕВА

Због последица дугогодишње економске кризе због затварања великог броја старих гиганата на територији града, као и полседица пандемије COVID 19, и даље има доста породица са недовољним приходима или без редовних прихода па се и даље налази у стању социјалне потребе што се свакако одражава на број корисника НСП и једнократних давања.

Треба напоменути да је у последње четири године је дошло до побољшања свеукупне ситуације у нашем граду због почетка рада текстилне и фабрике каблова, што је довело до новог запошљавања радника, а надамо се и убудуће да ће тај тренд да се настави, али и појачати. Ово изискује појачане активности у области радне активације радно способних корисника НСП и у сарадњи са НСЗ настојаћемо да се кроз планове за радну активацију ова групација корисника усмери као приоритетна у ангажовању у новоотвореним фабрикама.

Поред тога расту и домаће фирме као што је Електромонтажа и ГИР који се убрајају у велика предузећа, а постоји још неколико фирми које се приближавају статусу великих.

ЗАПОСЛЕНОСТ/НЕЗАПОСЛЕНОСТ/ПЕНЗИОНЕРИ

На дан 31.12.2022. године на евиденцији Националне службе за запошљавање Краљево, незапослених лица било је укупно 6.370 лица, а од тога жена 3.876.

Упоредјујући податке са претходном годином 1.290 лица је мање на евиденцији незапослених због различитих разлога,а од тога 785 жена.

Према степену стручне спреме највише је незапослених лица са средњом стручном спремом, њих 3.502,а од тога је 2.098 жена.

Пратећи стање на тржишту рада , пријављене потребе за слободним радним местима и огласе које објављују послодавци највише тражена занимања су заваривачи,бравари,оператери,шивачи,кројачи,као сва занимања везана за послове електронике,рачунарства ,грађевине и угоститељства.

У последње време је јако повећан број преквалификација,где се већи број лица укључује у обуке код послодавца и након успешно завршене обуке заснивају радни однос код истог послодавца.

Најновији тренд је да послодавци не гледају врсту и степен образовања већ таже да будући запослени има одређене вештине,да је спреман на тимски рад,сарадљив и комуникативан.

Најтеже долазе до посла лица чије је образовање везано за пољопривреду,производњу и прераду хране,шумарство ,обраду дрвета,економију,право и администрацију.

За последње четири године просечна плата у Краљеву је порасла за 26%, а запосленост за 8,8% , али и даље заостајемо за републичким просеком.Наша примања каскају за просечним у држави већ двадесетак година,али је овај јаз некада ишао и до 30% што сада није случај.

Број пензионера на територији града Краљева, према подацима ФОНД-а за пензијско и инвалидско осигурање, филијале града Краљева је 25.823 из категорије запослених ,самосталне делатности 1.947,а из категорије пољопривредника 2.543.Напомињемо да се подаци односе на период до 30.06.2022.године.

2. КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.1 Број и структура запослених радника и начин финансирања

Број запослених у Центру за социјални рад је утврђен решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, односно решењем надлежног органа града Краљева као оснивача установе.

Табела бр.3 Број свих запослених радника у ЦСР 31.12.2022. год. према статусу запослених и извору финансирања радног места			
Статус запосленог	Финансира Република	Финансира лок. самоуправа	Укупно радника
Радни однос заснован на неодређено време	33	13	46
Радни однос заснован на одређено време	1	0	1
Укупно:	34	13	47

У Центру за социјални рад у Краљеву на дан 31.12.2022.године запослено је 46 радника на неодређено, и један радник на одређено време. Република финансира 33 радника, а локална самоуправа 13 радника.

У 2022. години услов за старосну пензију су стекла два дипл.правника ,социолог ,дипл.економиста и социјални радник. Ово је био основ за нов захтев за запошљавање према ресорном Министарству, а поднет је захтев и комисији Владе за сагласност за запошљавање. У време подношења захтева број недостајућих радника је у односу на норматив је 6 .У зависности од расположивих ресурса Центар ће и даље наставити са праксом ангажовања стручних радника кроз програм стручне праксе, а током 2022 ангажована су два стручна радника на стручној пракси/дипломирани правници/. Као и у претходним години због пораста броја захтева и забране запошљавања, и одлива стручних радника, да квалитет услуга и поступак остваривања права не би био доведен у питање и захтевало је додатно ангажовање запослених.

Што се тиче старосне структуре запослених радника, само 4 запослена су старости испод 30 година, а 7 запослених је старости од 60-65 година. Свакако да искуство представља ресурс, али и ризик од последица изгарања, обољевања и већег одсуствовања са посла.Оно што представља добру страну старосне структуре запослених је да је највећи број,њих 16 у старосној доби од 30-50 година,а 8 запослених је у старосној доби од 50-60 година.

У 2022. години на обављању повремених и привремених послова ангажоване су 3 раднице које је финансирала локална самоуправа преко НС за запошљавање у оквиру Јавних радова (особе са инвалидитетом).У оквиру јавних радова је током четири месеца ангажовања у складу са законом о архивској грађи спремљено преко 50 метара архивске грађе за излучивање.

У складу са процедуром о поступању по примедбама грађана на рад стручних радника разматрали смо и на њих реаговали у предвиђеном року

У складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији, рад Центра је организован на најфункционалнији начин са постојећим кадром. У 2022. години у Центру организован је кроз рад: Пријемне службе, Правне службе са Канцеларијом за материјална давања, Службе за заштиту деце и младих и Службе за заштиту одраслих и старијих.

Промене које су уведене у организацији Пријемне службе и Правне службе са Канцеларијом за материјална давања пре пар година, а тичу се процедуре остваривања локалних права и централизације и веће контроле и праћења ових давања, дале су значајне резултате и у овој извештајној години и планира се задржавање ове методолошке и организационе промене.

Ове извештајне године континуирани рад свих служби је и даље у првој половини године био делимично нарушен и организован је у условима како је захтевала епидемиолошка ситуација изазвана COVID-19.

2.3.Услови рада,простор ,опрема и одржавање

Центар за социјални рад заузима површину од 964,80 м² са укупно 37 канцеларија. У склопу зграде је још сала за састанке, портирница, простор за архив, 2 мокра чвора.

Зграда Центра има централно грејање. Чишћење и хигијену радног простора врши радник ангажован преко агенције, кога финансира локална самоуправа. Центар обавља своју делатност у ненаменски грађеном, али адаптираном објекту. Сваки стручни радник има свој телефон (централа са 4 телефонске линије и посебном линијом за факс и интернет), рачунар. Поседујемо пратећу техничку опрему неопходну за реализацију свих редовних активности и едукативне и превентивне програме. Нажалост, није могуће обезбедити да сваки стручни радник ради у одвојеној канцеларији, што би, обзиром на природу и садржај разговора који се са корисницима обављају, било у интересу заштите права и адекватнијег пружања услуга корисницима.

Проблем недостатка простора за архивски материјал је у великој мери разрешен изградњом архивских ормара у простору хола Центра уз одговарајуће закључавање. У оквиру јавних радова је током четири месеца ангажовања у складу са Законом о архивској грађи спремљено преко 40 метара архивске грађе за излучивање, што је направило додатни простор у депоу архива, као и у самим досијеима корисника.

За складиштење робе која се повремено дели корисницима (пакети хране, хигијене, половна гардероба) и даље се користи подрумска сала која се раније користила као простор за реализацију превентивних активности и едукације са већим групама. Објект Центра није прилагођен особама са инвалидитетом, тако да је само приземни део доступан јер су направљене две покретне рампе. Спрат није доступан јер технички није могућа уградња лифта. Редовно се обраћамо захтевом надлежном Министрству али и другим донаторима у намери да урадимо додатне реконструкције како би установа била што доступнија лицима са инвалидитетом.

Уз помоћ надлежног Министарства и локалне самоуправе тренутно имамо опремљен возни парк и теренским и путничким возилима, што је од изузетног значаја за рад Центра због разуђености територије и великог броја села који се

налазе у тешко приступачном подручју, као и за смештај и обилазак корисника у установама социјалне заштите широм Србије.

2.4.Стручно усавршавање запослених

У циљу обезбеђивања услова за стицање и обнављање лиценце запослених стручних радника Центар за социјални рад има обавезу доношења годишњег плана обуке и усавршавања запослених.

Обавеза стручног усавршавања дефинисана је Законом о социјалној заштити, и одвија се према плану стручног усавршавања.

У циљу обезбеђивања потребних бодова за поступак лиценцирања, али и стицања нових и унапређења раније стечених знања, како би се квалитетније реализовала заштита осетљивих група корисника и обезбедило остваривање права из области социјалне заштите или координирале успешно активности на заштити корисника у 2023. години, наставиће се са обукама кроз акредитоване програме. Планирано је редовно присуство (непосредно или онлајн) семинарима и стручним скуповима ради даље континуиране едукације стручних, али других радника, што је у складу са обавезним лиценцирањем стручних радника, али и захтевима посла, пошто се проблематика са сталним друштвеним променама, усложњава.

И током 2022. године сви стручни радници су континуирано присуствовали стручним скуповима и едукацијама ради додатне едукације и прикупљања бодова за лиценцирање, као и радници на финансијско-рачуноводственим пословима јер се и у овој области стално уводе новине. У самој установи су током 2022.реализована два регионална округла стола која су водили еминентни стручњаци из области социјалне заштите. Један се тичао заштите интереса малолетне деце у судским и другим поступцима породично –правне заштите, а други процене статуса деце и израда квалитетних налаза и мишљења како би се документовала и реализовала на адекватан начин заштита деце од занемаривања и злостављања са посебним освртом на ризик од тешко препознатљивог и доказивог психолошког насиља, манипулације дечијим осећањима и ризика од отуђења.

За већину радника Центра, према личним афинитетима и доступности акредитованих, програма организоване су групне обуке, што представља значајну уштеду у трошковима превоза, боравка и дневница, а унапређује квалитет рада са корисницима.

Сви стручни радници су у претходном циклусу лиценцирања испунили услове за обнављање лиценце. Ово говори о томе да је адекватно планирано стручно усавршавање радника и да се води рачуна о равномерном упућивању на обуке и стручне скупове.

Даљи процес едукација у циљу прикупљања бодова за ново лиценцирање зависиће од тога, шта буде понуђено у оквиру области у којој је едукација, због

сложености посла, најпотребнија, али и од расположивих средстава и личног ангажовања стручних радника, али и од епидемиолошке ситуације. На основу прикупљених интересовања стручних радника и извештаја и предлога супервизора о областима у којима је потребно унапредити рад стручних радника, упућујемо захтев Комори социјалне заштите са предлогом тема за обезбеђивање едукација. Уложиће се напори да се обезбеде обуке које се тичу заштите интереса деце у ситуацијама високо конфликтних развода, израде функционалних налаза и мишљења као и обука које се тичу правних процедура и улоге органа старатељства у заштити осетљивих група. Када су у питању старији суграђани и даље остаје потреба за унапређењем знања у области старатељске заштите и располагања имовином штићеника. За један део стручних радника је обезбеђена обука током 2022. Године.

Планирано је да Центар задржи активну улогу у организацији стручних скупова регионалног типа у циљу унапређења и размене стручних знања и искустава, јер за то имамо ресурсе, како техничке тако и кадровске. Били смо активни учесници на више завршних тематских конференција које су намењене заштити деце од радне експлоатације и других врста угрожавања права деце, као и едукација које се тичу поступака лишења пословне способности, актуелне теме које се тичу заштите миграната, улоге ЦСР у поступцима заштите од трговине људима.

Будући да су едукативни програми и озбиљније стручне обуке које унапређују знања стручних радника веома скупе, и током 2022. године смо у оквиру наше установе организовали едукацију из прве године системске породичне терапије за читав регион у партнерству са Асоцијацијом системских терапеута која има европски сертификат за реализацију програма обуке за системску породичну психотерпију, тако да смо добили 3 гратис места, што је веома значајно ако знамо да је годишња обука за једног полазника око 90.000,00 динара.

Посебно су током 2022.године биле значајне обуке за примену ИСИБ-а за запослене у рачуноводству, као и обука спроведена за све запослене на стручним пословима за примену социјалне карте. Такође је током 2022.године почела и обука за све запослене за нови програм рада СОЗИС који ће се интензивирати у 2023.години.

Истичемо да је Центар током 2022.године имао контролу државног ревизора и да је извештај јако добар са пар сугестија за даље унапређење рада.

Током 2023. године наставиће се са праксом интерне едукације запослених на Стручном већу што је од изузетног значаја за квалитетан рад стручних радника. Чланови смо више фокус група у Републичком заводу за социјалну заштиту који се тичу увођења промена у актуелну праксу у социјалној заштити.

Активни смо у раду Савета за безбедност, Комисије за решавање стамбених проблема грађана града Краљева коју је основала локална самоуправа, новоформираног Савета за социјалну заштиту чији почетак рада дуже време очекујемо. Представници наше установе су чланови тима који је ангажован на

пројекту који се тиче унапређења стамбеног статуса Ромске популације за коју је то горуће питање, као и осипање из образовног система.

Активни смо у раду Асоцијације центра за социјални рад и директорка је у УО, као и у УО Удружења стручних радника социјалне заштите и Комори социјалне заштите. Током 2021. године је основано удружење „Аргумент“ кога чине правници у систему социјалне заштите и представници ЦСР Краљево ће узети активну улогу у раду овог удружења, а један запослени је члан скупштине овог удружења и са њима је током 2022. године потписан акт о сарадњи. На обележавању годишњице рада удружења директор ЦСР је имала тематско излагање и примилана граду.

На основу анализе података из праксе рађени су предлози пројеката који се тичу осетљивих група корисника. Реализовани су пројекти у партнерству са ОЦД у циљу подизања свести о значају превенирања али и препознавања сексуалног злостављања, али и других облика злостављања и занемаривања деце.

Обухваћена је осетљива група ромских породица где је ризик изузетно висок. Овој осетљивој групи ће и кроз већи пројекат који реализује Град Краљево а где је ЦСР један од партнера бити обезбеђена социо-едукативна подршка у циљу јачања квалитета родитељства уопште. Били смо партнери „Човекољубљу“ у реализацији програма превенције породичног насиља у руралним срединама који је реализован као део већег пројекта оснаживања жена у руралним срединама.

Такође, кроз партнерство са НВО смо једна од ретких установа која је од Министарства за људска и мањинска права добила мања средства за вишеструке програме подршке ромској популацији. Реализација овог програма је трајала и током 2022. године.

Иако је програм „Породично оријентисане ране интервенције“ започео још 2021. године, његова реализација је настављена током 2022. године када је и потписан Споразум о сарадњи са Домом Здравља Краљево, тј. Дечијим диспансером, чије Развојно саветовалиште има кључну улогу, као и ПУ „Олга Јовичић Рита“. Програм реализује УНИЦЕФ и циљ је унапређење подршке породицама тј. деци са сметњама у развоју. Наша установа је укључена активно у читав програм и у будућој организацији ћемо имати активну улогу срадника у подршци породицама и деци.

Такође партиципирамо са ЈС, ПУ „Олга Јовичић Рита“ и Развојним саветовалиштем Дечијег дома здравља у програму Разиграно родитељство-подстицај раном развоју и васпитању кроз игру. И у финансирању овог програма партиципира УНИЦЕФ, али и Влада Србије преко Министарства за демографију и популациону политику. Реализација овог програма се наставља и наредних година. Циљ је да се у пракси примене знања и вештине коју професионалци кроз сет обука стичу, у раду са породицама са децом. У овом програму партиципира 10 стручних радника.

Такође колеге партиципирају у обукама које се односе на стицање додатних знања и вештина у раду са родитељима за подршку васпитним моделима без примене физичког кажњавања .

Активни смо у свим кампањама за заштиту жртава трговине људима, током ове године завршавамо сегмент везан за унапређење родитељских компетенција у оквиру програма инклузивног предшколског образовања.

Посебна пажња ће се и даље посвећивати подизању нивоа квалитета комуникације (сарадничке и са корисницима), а кад год се јави потреба ради се на изради интерних упутстава за поједине процесе рада, а у циљу ефикасније организације рада где се процени да је то неопходно, а посебно у поступању у неодложним интервенцијама.

Редовно сагледавање оптерећености постојећих Служби и тражење могућности за равномерном расподелом послова био је један од кључних задатака током 2022. године, као и свих претходних година уз појачано ангажовање на запошљавању недостајућих радника.

3. КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА ПРЕМА СТАРОСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли и старији) НА АКТИВНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

Укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у 2022. према старости и полу						
Корисници по узрасту	Број корисника на акт.евид. у току изв. периода (01.01-31.12.2022.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2022.		
	М	Ж	Укупно:	М	Ж	Укупно:
Деца (0-17)	1.404	1.130	2.534	1.141	888	2.029
Млади (18-25)	389	382	771	288	287	575
Одрасли (26-64)	2.624	3.019	5.643	1.846	2.346	4.210
Старији (65 и више)	1.455	1.879	3.334	937	1.478	2.415
Укупно	5.872	6.410	12.282	4.212	5.017	9.229

Укупан број корисника услуга наше установе у 2022. години је 12.282 и за 160 корисника је мањи него претходне године. До повећања броја корисника је дошло у групацији старијих корисника што је јако значајно због већег обухвата једне од најосетљивијих групација и показује да је потребно развијати постојеће услуге намењене старим лицима, као и развијати нове. До смањења броја корисника дошло је у групацији одраслих што се повезује са интензивнијим запошљавањем у последње четири године у Леонију и Еурогају.

Економска ситуација у граду и даље није повољна, али и податак да између 12.000 и 13.000 избелих и интерно расељених лица, живи у Краљеву и утиче на

то да без обзира на кретање броја корисника, проблематика се перманентно усложњава.

Све чешће се у раду сусрећемо са мултипроблемским породицама, које захтевају дуготрајно и интензивно праћење и повезивање са другим институцијама и организацијама у граду.

Што се тиче структуре корисника, највећи је број корисника из групације одраслих 5.643 и они чине 45,94% од укупног броја корисника, што је у директној вези са општом економском ситуацијом и великим бројем одраслих суграђана који се обраћају за неку врсту материјалне подршке. У овој групацији је и даље већи број жена, њих 53,49% од укупног број одраслих корисника. Најмањи број корисника је из групације младих. Број младих је остао на прошлогодишњем нивоу, што је и даље позитиван тренд, јер се већ дужи низ година пружа подршка младима да се адекватно социјализују и професионално оспособе и постану независни од система социјалне заштите. Учешће деце чини 20,63% у односу на укупан број корисника и без обзира на јако незнатно смањење од 0,17% у односу на претходну годину то је и даље доста велики број корисника из ове осетљиве групе. Приметно је да је током 2022. године дошло интензивирања затварања рада са корисницима тамо где је то било могуће као припрема за увиђење новог програма рада „СОЗИС-а

Кретање броја корисника за период 2018-2022. година

Година	2018	2019.	2020.	2022.	2022.
Број корисника	13.469	12.715	11.849.	11.442	12.282

Ако се осврнемо на петогодишњи период, највећи пораст броја корисника нашег Центра је био 2018. године, (такав тренд је био и у време земљотреса и поплава) а у предходном трогодишњем периоду-пре извештајне године се број смањивао. Овај податак указује на осетљивост и праћење проблематике и значај и интензитет ангажовања наше установе у ванредно тешким ситуацијама. Истовремено ово указује и на ефекте бројних превентивних програма који су реализовани за осетљиве групе у породице, кроз сарадњу са цивилним сектором. У извештајној години у којој је пандемија настављена, дошло је до извесног повећања броја корисника, када је била потребна додатна подршка становништву нашег града јер су се ефекти пандемије рефлектовали на све сегменте функционисања породица и појединаца.

СОЦИО-АНАМНЕСТИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ КОРИСНИКА ПО УЗРАСНИМ ГРУПАМА (деца, млади, одрасли, старији)

Према степену образовања пунолетних корисника, највећи број је са завршеном средњом школом-из групације одраслих корисника. Затим следе корисници без завршеног основног образовања. Најмањи број корисника је са вишим или високим образовањем и они се у највећој мери јављају у сегменту рада који се односи на породично правну заштиту, а значајније је мањи њихов број када су у питању материјалне потребе. Овакав тренд траје већ дужи временски период. Подаци са Националне службе за запошљавање нам у последње време говоре да све теже долазе до лица са наше евиденције која би остварила услове за запошљавање у Леонију или Еуротају јер су све лошије образовне структуре, а врло често се тешко прилагођавају условима које намеће радни однос/адекватно коришћење одсуства, поштовање правила уговора о раду и слично/.

Према месту пребивалишта највећи број корисника је са градског подручја из групације одраслих корисника и тај број је и више но дупло већи, од броја корисника из исте старосне групације са осталих подручја, што потврђује тешку економску ситуацију у граду, али може указивати и на нешто нижу информисаност становника из сеоске средине када су у питању права и услуге из социјалне заштите. То покушавамо да превазиђемо (и ове извештајне године), интензивном сарадњом са месним заједницама, посебно месечним одласцима у удаљена подручја, Ушће и Студеница, организовањем скупова на којима информишемо о правима и услугама, затим наступима у локалним медијским кућама и сл.

Када је у питању радни статус наших корисника, највећи број је из групације одраслих корисника који имају статус незапослених лица/2.587 лица/ што је значајно више од броја запослених/1.002 лица/.

Током 2022.године примљено је 13.035 поднесака у складу са Законом о општем управном поступку, а број покренутих поступака је 11.550, а од тог броја је 5.640 захтева поднетих од стране корисника, док је 3.328 захтева покренуто по службеној дужности, док остатак представља вануправне предмете.

ДЕЦА

Најосетљивија група корисника са којима ЦСР ради су деца.

Број деце на активној евиденцији ЦСР у току 2022. године и на дан 31.12.2022. према узрасту и полу						
Узрасне групе	Укупан број деце у 2022. год.			Број деце на дан 31.12.2022. године		
	М	Ж	Укупно:	М	Ж	Укупно:
0-2	135	121	256	124	109	233
3-5	201	176	377	173	152	325
6-14	680	560	1.240	581	466	1.047
15-17	406	310	716	347	256	603
Укупно:	1.422	1.167	2.589	1.225	983	2.208

Бројчано код групације деце, највећи број корисника је на узрасту од 6-14 година, најмање их је на узрасту до 2 године што је тренд већ годинама уназад. Највећи број стављених у пасиву је такође у групацији узраста 6-14 година. По подацима већи је број мушке деце у свим узрасним групама, него корисника деце женског пола. У поређењу са предходном годином, у свим старосним групацијама дошло је до минималног броја смањења деце што не представља значајан статистички податак.

Број деце у ЦСР према корисничким групама и узрасту у 2022. години					
Корисничке групе	Узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	Укупно:
Деца под старатељством	21	16	93	81	211
Деца жртве насиља и занемаривања	35	48	136	69	288
Деца са неадекватним родитељским старањем	13	6	62	51	132
Деца са проблемима у понашању	0	0	14	135	149
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	38	58	156	62	314
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	134	178	534	241	1.087
Деца ОСИ	5	28	128	57	218
Деца у поступцима: одређ. личног имена, сагласност за мал. брак, сагл. за располагање имовином	10	5	30	19	64
Деца жртве трговине људима (просјачење)	0	0	1	1	2
Остала деца	0	38	86	0	124
Укупно:	256	377	1.240	716	2.589

Код малолетних корисника, највећи број је деце из социо-материјално угрожених породица и самим тим су у већем ризику од тога да њихове потребе нису задовољене на адекватан начин. Њиховим породицама је потребна додатна пре свега материјална а често и друга подршка, пошто се веома често материјална угроженост рефлектује на све сегменте функционисања породице.

У односу на предходни извештајни период број деце са проблемима у понашању је мањи, што говори у прилог томе да су програми оснаживања васпитних компетенција родитеља породица у ризику дали ефекте, али на другој страни имамо податак да су проблеми сложенији и трају дужи временски период. И даље ће се континуирано превентивно деловати на оснаживању породице и њене васпитне улоге, и успешније сарадње са образовним и другим институцијама које се интензивније обраћају за помоћ последњих година, те су интервенције правовременије и самим тим и са више ефеката.

Број деце жртава насиља односи се на децу жртве доминантно физичког и емоционалног насиља, док се број занемарене деце односи на едукативно, здравствено и емоционално занемарену децу и децу чији родитељи врше пропусте у вршењу неге, васпитања и надзора. Укупан број деце која су жртве насиља и занемаривања је 377 и највише се јављају у старосној групи од 6-14 година. Кроз саветодавни рад са родитељима, али и правне поступке Центар за социјални рад је у обавези да заштити статус деце и спречи њихову изложеност породичном насиљу. Најадекватнији вид је превенција породичног насиља за шта је потребно шире ангажовање, али и то је разлог за покушаје да реализујемо што више превентивних програма, бар кроз пројектне активности. На самој заштити деце од насиља потребно је повезивање и ангажовање свих система, јер једино такав свеобухватни приступ даје ефекте. Код деце која су занемарена или у ризику од занемаривања, Центар као орган старатељства користи све расположиве мере породично правне заштите да адекватно заштити интерес деце. Некада је то могуће кроз подршку и оснаживање родитеља саветодавним радом, укључивањем услуге породичног сарадника. Често је потребно деловати кроз корективне надзоре, налоге да отклоне недостатке у бризи око деце а као крајња мера су привремена издвајања деце и покретање поступака против родитеља и у крајњем случају лишење родитељског права и трајније збрињавање деце.

Свакако није мали број ни деце чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права. У ову категорију су убројена деца чији су родитељи актуелно у судском спору за вршење родитељског права, као и они који немају сагласност око модела виђења детета/деце са другим родитељем, деца родитеља који имају спорове око издржавања али и деца родитеља који немају усаглашене васпитне ставове у околностима раздвојене породице. Ово је један од показатеља кризе у којој се савремена породица налази и то је један од већих изазова и захтева у стручном раду наше установе. Подршка породицама и паровима у кризи да проблеме превазиђу, кроз редован саветодани рад или кроз саветодавно терапијски рад у Саветовалишту за предбрачне, брачне и породичне односе, су сложени стручни послови који заправо представљају један од видова заштите интереса деце, а то је одрастање у комплетној породици или бар очување родитељске сарадње у ситуацијама раскинутих породица. Статистички подаци о броју разведених бракова за претходну годину указују и на потребу да се обнове раније интензивно реализовани превентивни програми намењени

породици и родитељству, као и да се прилично занемарено предбрачно саветовање поново стави у један од приоритета.

У 2022. години троје деце су евидентирана као деце повратника из реадмисије у пратњи родитеља. Број деце која се баве прошњом у нашем граду је тешко евидентирати. Кроз повремене организоване акције са ПУ покушавамо да се боримо против овог вида злоупотребе деце. Код реализације акција се кроз међусобну дојаву повуку са улице, а и када утврдимо идентитет најчешће се ради о лицима и деци са других територија. Током године у повременим акцијама је било ситуација када су деца затечена са родитељима на улици али није било могуће утврдити радну експлоатацију деце, али смо ситуацију да су деца затечена у условима која нису адекватна (напољу на хладном без адекватних мера заштите) искористили да изрекнемо надзор и праћење и није било рецидива из тих породица. За адекватно превенирање и спречавање ове појаве потребно је ангажовање шире заједнице.

Значајну бројку представља и 227 (предходне године-218) деце са инвалидитетом чије породице такође захтевају посебну бригу наше институције. Имајући у виду да је задовољење њихових потреба и подршка њиховим породицама изузетно значајан задатак, Центар за социјални рад је унапредио сарадњу са Интерресорном комисијом и интензивирао помоћ и подршку овој осетљивој групи. Услуга Личног пратиоца чије пружање је од 2018. наставио Центар локалних услуга по свом оснивању се показала као најзначајнија за ову групацију корисника и наставиће се лобирање за проширивањем боја деце обухваћених овом услугом. Као посебан проблем на нивоу града уочава се недостатак службе за подршку раном развоју јер правовремена дијагностика и ране интервенције пре свега код деце са сметњама у развоју имају непроценљив значај за њихов будући живот. У нашем граду не постоји комплетна служба Развојног саветовалишта иако смо били један од првих градова који је то успоставио. Највећи број родитеља даје податак да је приморан да плаћа логопеда јер обим онога што је за сада обезбеђено никако није у складу са потребама деце. Сви родитељи дају податак да приватно плаћају дефектологе готово свих усмерења. Крајем 2021. године је кроз пројектну активност у нашем граду формиран тим за подршку раном развоју и два представника ЦСР су чланови тима. Током 2022.године настављено је са обуком и очекујемо да ће овај тим којим координира служба здравствене заштите, унапредити ову област. Осим употпуњавања служби за здравствену подршку свакако да ћемо у наредној години покушати да иницирамо бар пилотирање специјализованих услуга које би могле бар делом да одговоре на неке од развојних потреба деце са инвалидитетом или сметњама у развоју.

Значајан податак је да су кроз средства обезбеђена пројектом код ресорног министарства удружење „Аутизам“ из Краљева уз подршку града Краљева, али и приватних донатора у потпуности реконструисао и обезбедило простор за рад Дневног боравка за децу и младе са поремећајима из спектра аутизма али и другим проблема у менталном развоју. Предстоји дуг поступак да се упоредо са

пилотирањем услуге обезбеде предуслови за лиценцирање и успостављање услуге у пуном обиму, у чему ћемо им обезбедити пуну подршку.

Уочава се и проблем недовољне интегрисаности младих особа са инвалидитетом по окончању школовања. Заправо све већи број породица указује на социјалну изолацију као тешкоћу која се рефлектује на квалитет живота ових особа па је важно започети активности на развоју услуга за ову групу корисника у виду дневних услуга у заједници, а поменути Дневни боравак ће делимично овај проблем редуковати али даљи развој система и програма подршке предстоји. Персонална асистенција је услуга која је предвиђена Одлуком о социјалној заштити града Краљева. Услугу је током 2022. године користило 8 лица, а услугу је пружао Центар локалних услуга, а услугу лични пратилац детета је активно користило по подацима ЦЛУ 38 деце, док је код једног детета услуга на мировању, а од тог броја 13 деце је остварило први пут право на ову услугу у 2022. години. Потреба за овом услугом је и даље веома изражена.

Ова услуга је предвиђена Одлуком о социјалној заштити града Краљева из 2018. године. Ове две услуге пружа Центар локалних услуга града Краљева, а Центар за социјални рад ће наставити да ради процену и доноси одлуке о коришћењу права на услугу и у 2023. години.

Укупан број деце корисника породичног и смештаја у установама социјалне заштите, на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) према узрасту и полу у 2022. години										
Врста смештаја	0-2		3-5		6-14		15-17		Укупно:	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Смештај у сродничку хранит породицу	0	0	0	0	2	6	6	2	8	8
Смештај у хранитељску породицу	4	5	4	5	23	12	12	8	43	30
Смештај у уст. социјалне заштите	0	0	0	0	4	0	6	2	10	2
Укупно по полу:	4	5	4	5	29	18	24	12	61	40
Укупно:	9		9		47		36		101	

У складу са циљевима који се тичу заштите најбољег интереса детета, током 2022. године на породични смештај смештено је 7 нове деце. Уз континуирану подршку подигнути су капацитети родитељских породица и створени услови за повратак у породицу за 8 деце са породичног смештаја, четворо деце је постало пунолетно, а за двоје деце је реализовано усвојење. Код 4 деце је дошло до премештаја са породичног на домски смештај јер капацитети хранитељске породице нису могли да задовоље њихове потребе. Интезивно се ради на јачању капацитета и подршци примарним породцама како би се обезбедио повратак деце у породице, као и на томе да се у случају потребе издвајања на хранитељство искористе капацитети сродничких породица, што је за децу најповољније, за шта се сродничким породицама које хоће да брину о деци обезбеђује материјална подршка у складу са законом.

На домском смештају су углавном деца са комплексним тешкоћама у развоју, којима у оквиру породица, примарних или хранитељских, није могуће обезбедити потребну негу.

Број сродничких и др. хранитељских породица на евиденцији ЦСР у 2022. години	
Хранитељске породице у којима су смештена деца	59
Хранитељске породице које чекају на смештај деце	6

У сарадњи са Регионалним центром за породични смештај настављају се активности на информисању и мотивацији породица са наше територије за укључивање у хранитељство. Оно што је евидентан и у извештајној години, је проблем недостатка специјализованих хранитељских породица, а то су породице које су у стању да одговре на специфичне развојне потребе деце. Свакако на то утиче и чињеница да ми као град тек уз подршку УНИЦЕФ а успостављамо у пуном обиму службу која би се бавила стимулативним третманима деце.

Очекујемо да ће и активност Регионалног центра за хранитељство у сарадњи са нашим установом кроз подршку хранитељским породицама, очувати и даље унапређивати ниво квалитета живота деце на хранитељству.

Током 2022.године појавио се проблем постојања ургент хранитељске породице за децу и младе, тако да ЦСР Краљево интезивно трага за таквом породицом, тј. хранитељицом, затражена је помоћ ЦЛУ и у сарадњи са СОС селом постоји могућност да таквој породици уступе једну од кућа на коришћење уколико немају адекватно решено стамбено питање.

Старатељство спада у један од најосетљивијих послова које Центар обавља, јер представља целовит облик заштите деце. Старатељска заштита подразумева подршку свеобухватном развоју, кроз обезбеђивање егзистенцијалних услова, психолошку подршку, помоћ у васпитању, заштиту материјалних интереса малолетне деце.

Укупан број деце под старатељском заштитом (стално и привремено) је 170. Код 35-оро мал. деце, старатељска заштита се врши непосредно-стручни радник ЦСР, у свим другим случајевима стараоц је физичко лице. Вршилац дужности старатеља мал. деце је најчешће сродник, врло ретко хранитељ.

Током извештајне године мере старатељске заштите је примењено код 38 нове деце, 11-оро деце је стављено под стално и 27 под привремено старатељство.

Код 26-оро деце из разних разлога дошло до престанка ове врсте заштите деце.

У току 2022. године Центар за социјални рад је донео 6 решења о мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права за 10 деце, а број решења о мерама корективног надзора над вршењем родитељског права је 27 решења, за 27 оро деце. Изречени корективни надзори имају за циљ исправљање пропуста родитеља у вршењу родитељског права и заштиту деце од занемаривања, како би се кроз различите системе подршке подигао квалитет живота деце у породици и превенирало издвајање деце, док се превентивним надзором омогућава остваривање неких законом дефинисаних права малолетне деце.

Током извештајне године 69-оро мал. деце евидентирано је као категорија издржаваних лица. Напомињемо да је ова последња евиденција свакако

непотпуна јер не добијао редовно пресуде суда о издржавању деце. Проблем је недостатак алиментационог фонда за издржавање деце, јер и поред пресуда сведоци смо тога да се издржавање нередовно даје или не даје, да није могуће реализовати извршне поступке наплате издржавања из бројних разолога, те да су и у том погледу деца из једнородитељских породица у посебном ризику да њихове потребе нису адекватно задовољене. Ово осим што захтева неке измене у закону захтева и већу ажурност као и у свим споровима за заштиту интереса мал. деце.

Деца са проблемима у понашању

На евиденцији Центра за социјални рад налази се 90 малолетника са проблемима у понашању, у највећој мери мушког пола. У односу на предходну годину број ове деце је мањи за 21. Учешће деце са проблемима у понашању у укупном броју деце на евиденцији нашег центра је око 5% и тај проценат се креће већ неколико година уназад. То је групација деце која чине кривична дела или прекршаје, у сукобу су са родитељима, заједницом и својим понашањем угрожавају себе и околину. Заједно са судом, полицијом, системом образовања и др. институцијама, наш Центар као орган старатељства делује у веома осетљивој и важној области социјалне заштите. Забрињавајући податак је да се 9 малолетника јавља са рецидивом због поновљених кривичних дела. Центар такође ради и са млађим пунолетним лицима са проблемима у понашању и њихов број није занемарљив и износи 97, од тога 8 су женског пола. Новоевидентираних је 5, тако да су то углавном лица који су активни већ дужи период, а евидентирани су још док су били малолетни.

Број малолетника на евиденцији ЦСР у току 2022. године са решењем суда о изреченим мерама према полу – сва деца (и пренети и нови)			
Број малолетника	Број васпитних мера		
	М	Ж	Укупно
Број малолетника са изреченим судским укором	3	2	5
Број малолетника са изреченим васпитним налогом	3	0	3
Број малолетни са изреченом васпитном мером посебне обавезе	3	0	3
Број малолетника са изреченом мером појачаног надзора	24	1	25
Број малолетника са мером упућивања у васпитну установу	2	0	2
Број малолетника са мером упућивања у васпитно-поравни дом	4	0	4
Број мал. и млађих пунол. лица са изреченом казном мал. затвора	0	0	0
Укупно:	39	3	42

За свако лице којима је мера изречена прави се план услуга и мера тј. планира се рад, са малолетником и породицом, а циљ је да дође до корекција ставова који се усвајају и у понашању малолетника, тако да се граде и у понашању усвајају

правилне васпитне норме. Кроз редован рад са овом групацијом малолетника још више увиђамо потребу оснаживања породица и подршке и едукације родитеља у грађењу односа са децом и подизању њихових васпитних компетенција, како би се превенирао развој поремећаја, пошто је рад на корекцијама дуторајан, напоран и за породицу, малолетника и стручног радника а ефекти често нису пропорционални уложеном труду.

Код примене заводских васпитних мера, Центар као орган старатељства има редовне обавезе праћења и рада са породицом и обиласке малолетника. У 2021. години, у васпитну установу је упућен 1 малолетник, а другом малолетнику је предходне године изречена ова мера, у васпитно поправни дом упућен је један малолетник а тројици је мера изречена у предходном периоду. Ниједна кривична санкција малолетничког затвора није изречена, што је стање неколико година уназад и указује на то да за сада немамо малолетних лица која врше тежа кривична дела.

У заштити деце са проблемима у понашању Центар је пре свега радио саветодавно са породицом и децом, достављао мишљење на захтев Суда и Јавног тужилаштва, посредовао између малолетног учиниоца и жртве кривичног дела, извештавао о испуњењу васпитних налога, учествовао у припремним поступцима, присуствовао рочиштима у кривичним поступцима, спроводио изречене васпитне мере и друге послове у вези заштите малолетника са проблемима у понашању.

Осим што заједно са правосуђем делујемо кроз санкционисање овог понашања, проценом и достављањем предлога ради избора најадекватнијих мера, ради се и на превенцији, подизању васпитних компетенција породице, ради се са малолетницима на адекватној социјализацији, изградњи и усвајању правилних вредносних норми и облика понашања. Сложена и разнолика проблематика са којом Центар ради и различите циљне групе и њихове потребе, не дозвољавају да се у пуној мери реализују сви превентивни програми иако имамо обучен кадар, али у сарадњи и партнерству са НВО углавном успевамо да преко пројектних активности радимо и на превенцији.

Иако је проблем вршњачког насиља нешто са чим се установа дуже сусреће у редовном раду, и током 2022. године је било пријава 14 случајева таквог насиља. Поред физичког вршњачког насиља све чешће се јавља насиље путем интернета/објављивање експлицитних фотографија мал. деце, најчешће девојчица, упућивање претњи, омаловажавања од стране групе малолетника и слично/. Оно што је упадљиво је да се календарски узраст починилаца и жртва насиља, нажалост смањује, тј. до сада непрепознати облици физичког насиља се јављају још у основним школама. Општи протокол о заштити деце од злостављања и занемаривања, као и Посебни протоколи за просвету, здравство, ПУ, социјалну заштиту и правосуђе, дефинишу област деловања свих институција. Оно што је препознато као проблем у сарадњи, је недостатак информација о надлежностима других институција, те нејасна очекивања институција од других система услед чега су планови неадекватни, долази до

великог протока времена, а интервенције нису довољно синхронизоване. Центар за социјални рад у оквиру редовног стандарда рада организује конференције случаја на које позива представнике свих система како би се парцијализованост у приступу превазишла и координирале активности. Иако је сарадња нешто боља и одзив већи него ранијих година и даље има основа да се сарадња унапређује. Потребно је на нивоу града радити на умрежавању свих институција које раде на проблему злостављања и занемаривања деце, па и самим тим вршњачком насиљу, како би се активности координисале како у области превенирања појаве тако и спречавању и отклањању последица и третману починилаца у ситуацији када је насиље већ развијено. За ово већ постоје предуслови, јер су представници свих система прошли обуке које је организовао УНИЦЕФ, тако да је након формирања и рада мултисекторског Тима за заштиту деце од злостављања и занемаривања потписан Протокол.

Циљ је да у будућем времену наша установа допринесе унапређењу координисаног и усаглашеног мултисекторског приступа у примени васпитних налога. Намера је да на овај начин на локалном нивоу наставимо да делујемо у складу са савременим стандардима и дамо допринос организовању малолетничког правосуђа по мери детета. Примена васпитних налога као алтернативних корективних мера према малолетним починиоцима кривичних дела обезбеђује брзу и правовремену реакцију система према младој особи дајући јој тако прилику да редефинише постојећи и успостави пожељан систем вредности и тако више не учини ни једно кривично дело. Зато је, на нивоу града потребно даље развијати сарадњу са институцијама и организацијама које су спремне да сарађују за шта немамо много заинтересованих, а користи и ефекти би били многоструки за сваког малолетника али и ширу средину.

МЛАДИ, ОДРАСЛИ И СТАРИЈИ КОРИСНИЦИ

Број пунолетних корисника у ЦСР по корисничким групама и старости у 2022. години				
Корисничке групе	Млади	Одрасли	Старији	Укупно:
Особе под старатељством	58	405	284	747
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	86	574	207	867
Особе које се споре око вршења родитељског права	36	175	0	211
Особе са инвалидитетом	83	1006	570	1.659
Особе са друштвено неприхватљивим понашањем	95	121	36	252
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама заштите у локалној заједници	21	91	645	757
Материјално угрожене особе	305	3.262	1.343	4.910
Жртве трговине људима	0	0	0	0
Остали	95	342	376	813

На евиденцији наше установе, и даље је најбројнија је старосна групација одраслих лица. Међу њима, највећи број корисника су материјално угрожене особе, што говори у прилог томе да у граду још увек није повољна економска ситуација. Ситуација се доста изменила захваљујући заснивању радног односа корисника у Леонију и Еуротају, тако да се смањује број корисника НСП-а, али се ипак у највећој мери рефлектовало само кроз број једнократних новчаних давања. Од укупног броја особа са инвалидитетом, најзаступљенији су одрасли. У укупан број особа са инвалидитетом улази и број лица који користе право на туђу негу и помоћ другог лица, као и увећани додатак за помоћ и негу другог лица, лица лишена пословне способности, на смештају и др. Особе са инвалидитетом спадају у посебно осетљиву групу са ризиком да се нађу у позицији социјалне изолованости и они, али и њихове породице које су често изложене појачаном напору да одговоре на потребе својих чланова. Осим психолошке и саветодавне помоћи, која подразумева и правну, ангажујемо се и код других институција, посредујемо у остваривању права. Свеобухватна заштита захтева добро повезивање републичких и локалних права и иницирање успостављања услуга и права у складу са препознатим потребама. Нажалост, препреку често представља материјални фактор, јер развој услуга захтева знатна материјална средства. Право на коришћење услуге Персоналне асистенције је у 2022. години после процене стручних радника ЦСР користило 8 корисника. И током предходне године смо преко струковних удружења наставили са раније упућеним иницијативама према ресорном Министарству у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом (већа ажурност и јасни критеријуми у оставривању права на Туђу негу и помоћ и сл.).

Врста смештаја корисника под сталним старатељством, на евиденцији ЦСР на дан 31.12.2022. год. (пренети и нови) према врсти смештаја и решења о старатељству, и полу			
Врста смештаја	Број корисника		
	м	ж	Укупно:
Сродничка породица-код старатеља или сродника	99	87	186
Сродничка хранитељска породица	5	1	6
Друга хранитељска породица	7	4	11
Домски смештај	64	49	113
УКУПНО:	175	141	316

Под сталним старатељством се налази 316 пунолетних лица. Ово је оно што Центар заправо дефинише као Орган старатељства, који штити интересе оних који због болести или инвалидитета нису у стању да своје интересе сами заступају, а што стручним пословима у овој области даје одговорност и сложеност.

У највећем броју случајева стратељи су сродници или блиске особе. У току 2022. године правоснажно је лишено пословне способности 23 лица. Питање

лишења пословне способности преставља један од етички најосетљивијих питања који осим рада стручних радника Центра захтева и осетљивост у раду Судова и вештака.

И даље велики проблем у примени старатељске заштите је немогућност проналажења адекватног старатеља, јер сродници одбијају ову обавезу, па у таквим случајевима се по службеној дужности одређују стручни радници. Проблем је и недостатак средства која би била усмерена на накнаду старатељу коју закон предвиђа, која би у великој мери утицала на спремност сродника да се ангажују као старатељи. Код одраслих корисника под старатељством у 43 случајева ЦСР врши старатељску заштиту непосредно.

Улога Центра као органа старатељства је у овим поступцима била огромна и захтевала је максимално ангажовање установе, а посебно Службе за заштиту одраслих и старих лица, као и Правне службе. Очекују се у најскорије време законске измене у овој области како би се спречиле злоупотребе и мултиплицирање улога, и заштитили интереси корисника на прави начин. Истовремено ови подаци указују на то да је и даље прилично велики терет на сродницима и примарној породици којима би такође требало кроз неке законске регулативе али и развој услуга обезбедити помоћ у подршку у бризи око свог члана.

Током 2022. године за 9 пунолетних лица продужено је родитељско право, а на евиденцији Центра се укупно налази 48 лица са продуженим родитељским правом. И ово су породице које су мало видљиве у систему, које улажу огромне напоре у бризи око својих чанова а осим повремене материјалне подршке која је веома скромна немамо ресурса да их квалитетније подржимо.

Право на помоћ за оспособљавање за рад у 2022. години остварило је 12 лица, а на евиденцији је укупно 39 лица. Ово би требало да прати и развој радних места и стварање већих могућности за запошљавање особа са инвалидитетом по завршетку школовања. То је једини начин да постану мање зависни од система, али и да им се помогне у пуној интеграцији и јачању самопоштовања.

Број пунолетних корисника смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) у 2022. г. према врсти смештаја, старости и полу корисника.									
Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно:		Укупно:
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	
Смештај у срод. хран. породицу	1	5	5	2	1	0	7	7	14
Пород. смештај у другу породицу	8	6	22	17	2	16	32	39	71
Домски смештај	6	0	77	53	110	187	193	240	433
Укупно по полу	15	11	104	72	113	203	224	261	518

Укупан број корисника који су током године или на смештају свих старосних група пунолетних лица у току извештајне године је било 518, а на крају 2022. године на смештају се налазило 419 лица, а од тога на домском смештају 351 лице.

Из године у годину Центар све више развија сроднички и породични смештај као мање рестриктиван облик заштите, те је на овај начин током године на смештају било 85 лица. Смештај се реализује у ситуацији када у отвореној заштити није могуће обезбедити сигурност и задовољење основних потреба корисника. Будући да имамо све већи број старачких и самачких домаћинстава, пре свега у руралним срединама а да породице нису у могућности да им обезбеде адекватну бригу, ни уз обезбеђивање услуге Сервис за помоћ у кући, смештај је у таквим случајевима неопходан. Сва лица на смештају се редовно обилазе и прати квалитет њихове заштите кроз редовне ревизије, ванредне обиласке и одговор на сваку промену у њиховим потребама, што је донекле изменјено само у време пандемије када су посете обустављане. Трудимо се да и у ситуацијама када је одрасло или старо лице на смештају, обезбедимо подршку породици, или утичемо на обезбеђивање стамбених услова за повратак лица у примарну породицу. Свакако да би већи број развијених услуга и права утицали на то да се редукује институционални облик заштите.

Имајући у виду специфичност територије која је веома разуђена и велики број руралних средина које су знатно удаљене од града, па су им самим тим и ресурси недовољно доступни, Центар за социјални рад перманентно организује активности које изискују специфичан рад на сеоском подручју. Вишегодишње исељавање из тих средина је довело до тога да у њима имамо велики број старачких, најчешће самачких домаћинстава, да нема лица који могу да буду непосредна подршка, па се долази до тога да они функционишу у свом окружењу доводећи себе у стање и здравствене запуштености, личне занемарености па и друге врсте егзистенцијалних ризика.

Смештај је престао за укупно 105 корисника и то код 82 лица на домском смештају. У највећем броју случајева до престанка смештаја је дошло због смрти корисника.

Ова врста збрињавања лица је и током 2022 године била доста проблематична јер се одвијала и даље у доста отежаним условима због присуства вируса COVID-19. па установе или рестрилтивно обављају пријем или га повремено потпуно обустављају.

ПРАВО НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ

Број породица корисника права на новчану социјалну помоћ у 2022. години					
Врста социјалне помоћи	Старост носиоца права				
	деца	млади	одрасли	старији	укупно
Новчана социјална помоћ	6	20	145	7	178
Увећана НСП	6	11	307	156	480
Ограничена НСП	3	7	377	8	395
УКУПНО	15	38	829	171	1.053

У току 2022. године 1.053 породице су користиле право на НСП са укупно 2.407 лица. Према радном статусу корисника права на НСП на дан 31.12.2022. у највећем броју су незапослена лица и неспособна за рад. У извештајној години је дошло до смањења броја корисника права на НСП из више разлога, а највише због запошљавања радно способних лица, као и због примене социјалне карте где је око 100 породица изгубило право на НСП током годишње ревизије у мају 2022.године.

Примена социјалне карте је омогућила увид у приходе корисника ван радног времена и сада се први пут стекао реалан увид у висину остварених прихода током скупљања секундарних сировина. Такође социјална карта је омогућила увид да ли корисник поседује имовинину ван територије града што до сада нисмо имали као могућност. Циљ успостављања Социјалне карте је успостављање јединствене и централизоване евиденције која поседује тачне и ажурне податке о социоекономском статусу појединца и његових чланова породице што је нама олакшало утврђивање чињеница неопходних за остваривање права и услуга из социјалне заштите, а посебно раду ефикаснијег остваривања права и услуга, праведније расподеле новчане помоћи, као и једнократних новчаних помоћи.

Породице у којима има више лица која су способна за рад и право остварују по основу незапослености су најбројније и оне ово право користе највише до 9 месеци у току календарске године у складу са Законом о социјалној заштити, који предвиђа да се радно способни корисници током три месеца у години радно ангажују на обезбеђивању средстава за живот породице. Таквим породицама се у том периоду према процени њихових потреба, нарочито ако има малолетне деце, или немоћних лица у породици, обезбеђује помоћ из средстава локалне самоуправе.

До краја 2022. године подељено 296 пакета, већином у сеоским срединама. Овај вид помоћи је посебно значајан за кориснике који не могу да остваре, из формалних разлога, нека материјална права, а помоћ у преживљавању им је у неком периоду неопходна, или за лица која не могу да располажу на прави начин новчаним средствима, или постоји ризик да би их ненаменски искористила и тако себе, или породицу, довела у егзистенцијални ризик (зависници од ПАС). Такође, овај вид помоћи је посебно значајан приликом обилазака корисника који живе у удаљеним сеоским пределима, где је набавка намирница отежана, посебно у зимском периоду.

Народну кухињу преко Црвеног крста редовно користи око 600 лица и 30 повремених-већ дужи низ година.

ПОСЕБНО ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА

ЖРТВЕ НАСИЉА

Позитивне помаке применом Закона о спречавању насиља у породици који је ступио 01.06.2017. године можемо видети и у 2022. години. Овим законом уређује се спречавање насиља у породици и поступање државних органа и установа у спречавању насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици.

Због свих промена усложио се и интензивирао рад и поступање Интерног тима за заштиту од насиља у породици при Центру за социјални рад.

У току 2022. године интензивно је радила Група за координацију где су именовани и запослени из Центра и где у сарадњи са осталим члановима израђују индивидуални план заштите и подршке жртви и предлаже јавном тужилаштву мере за окончање судских поступака. Ова група је током 2022.године донела 75 планова заштите што је скоро за трећину више него претходне године. Све новине захтевале су додатно ангажовање свих државних органа и институција, а посебно у делу ефикасности сваког система и спремности на увремењену размену информација и добро познавање надлежности и обавеза сваког система.

У нашој установи је током 2022. године рађено са 416 новоевидентираних жртава породичног насиља, као и 70 реактивираних лица где је дошло до поновљеног насиља. У складу са Протоколом код неких пријава насиља није било потребе за радом наше установе (већ су предузете мере од стране других институција, странке нису прихватале сарадњу, не ради се о породичном насиљу). Таквих пријава током извештајне године је било у 73 случаја.

Број пријава насиља у породици за децу (као жртве насиља) у току 2022. године, према врсти породице /домаћинства у којем дете живи и полу детета		
Тип породице	Број деце	
	М	Ж
Једнородитељска породица (деца и један родитељ)	34	45
Једнородитељска проширена породица (деца, један родитељ и сродници)	21	23
Потпуна биолошка породица (оба родитеља и дете/деца)	34	41
Потпуна проширена породица-деца, родитељи и сродници	9	15
Сродничка или хранитељска породица	0	0
Хранитељска породица	0	0
Усвојитељска породица	0	0
Укупно по полу:	98	124
Укупно:	222	

Нажалост, највећи број насиља се дешава у потпуним биолошким породицама, затим у једнородитељским и проширеним породицама. У хранитељским и усвојитељским породицама није евидентирано насиље над мал. децом.

Број пријава породичног насиља према подацима интерног тима ЦСР према доминантној врсти насиља и старости жртве насиља у току 2022. године									
	Деца		Млади		Одрасли		Старији		Укупно:
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Физичко насиља	19	20	8	20	45	110	14	13	249
Емоционално/психичко насиље	58	76	5	15	51	228	21	59	513
Сексуално насиље	2	1	0	0	0	1	0	0	4
Занемаривање	36	45	0	0	0	0	0	0	81
Економско	0	0	0	0	0	3	0	0	3
Укупно по полу:	115	142	13	35	96	342	35	72	850

У нашој установи је током 2022. године рађено са 593 пунолетне жртве, (највише жена из групације одраслих лица-342) и деце жртава породичног насиља и занемарене деце /257/.

Највећи број лица трпи психолошко насиље (513 лица), а одмах затим физичко насиље (249). Заправо, у свим ситуацијама где је присутно физичко насиља имамо и психолошко.

Број занемарене деце (81) обухвата децу за коју је евидентирано у протеклој години едукативно занемаривање (нередовно похађање школе, одсуство подршке у породици у делу образовања, напуштање редовног школовања), здравствено занемаривање (нередовна имунизација, лечење), неадекватан надзор родитеља код деце која испољавају асоцијално понашање, а нису навршила 14. годину живота као и деца емоционално занемарена где родитељи не показују очекивани ниво осетљивости за емоционалне потребе деце (емоционално одбацивање, деца су сведоци насиља у породици што угрожава њихов емоционални интегритет и постају жртве). Број жена жртава физичког насиља 110 (из старосне групације одраслих лица) евидентиран је према доминантном облику насиља, тачније приоритетној форми у моменту пријаве. Свака жртва физичког насиља се истовремено третира и као жртва емоционалног насиља, па тако 228 жена, које су жртве емоционалног насиља, представља оне жртве које су у моменту пријаве насиља истакле као једину и доминантну форму управо емоционално насиље. Став окружења према насиљу се мења па се може разумети и као тенденција да се насиље мање него раније минимизира, толерише и нормализује, као и последица примене новог Закона о спречавању насиља у породици и ефикаснијег деловања других институција, пре свега ПУ, јер највећи број пријава насиља добијамо управо од ПУ.

Као починиоци насиља у највећем броју се јављају брачни/ванбрачни партнери, затим родитељ, бивши брачни/ванбрачни партнер, син/кћерка, а у мањем броју случајева, насилник је брат/сестра или други члан породице. Истовремено како у једној породици имамо више жртава насиља, то се починиоци истовремено налазе у више улога.

Стручни радници Центра у свом раду су оснаживали жртве да саме покрећу поступке и пружана им је потпуна подршка и правна помоћ у виду писања кривичних пријава или предлога за изрицање мера за заштиту од насиља у породици, пошто нам је циљ да их кроз подршку померимо са позиције немоћи. У ситуацијама где то није било могуће Центар се јавља као покретач. Ипак можемо рећи да је у знатно већој мери број поступака у којима смо помогли писањем аката и оснажили жртве да их покрену, а знатно је мањи број где то радимо по службеној дужности.

Током 2022. године покренуто је по службеној дужности 10 кривичних пријава, али је број написаних тужби које су покренуле саме жртве којима је пружана правна помоћ много већи (42). Због сумње на насиља у породици није било издвајања мал. деце.

У ситуацијама када је Центар проценио да је потребна заштита жртава, углавном се интервенисало пружањем услуге писања тужби за заштиту од насиља у породици и кривичних пријава у име жртви које су оне саме подносиле, како би се избегла ситуација да када је Центар подносилац пријаве не дође до сукоба интереса тј. да не може да да мишљење о сврсисходности изрицања мера од заштите насиља у породици. Иако је наша установа у обавези да води евиденцију о изреченим мерама за заштиту од насиља у породици према Породичном закону, неформално, имамо податак да је изречено више мера него што је формално од стране суда достављано, због неажурности суда немамо тачан податак и поред многобројних ургенција.

Однос броја покренутих поступака за изрицање мере заштите од насиља у породици и броја изречених мера од стране суда је у несразмери, на штету изречених мера, а најчешћи разлози за то су-одустајање жртве од предходно поднете тужбе, не желе да прибављају лекарско уверење као доказ, и трећи веома важан разлог је тај што тужиоци не нађу довољно основа за покретање поступака по службеној дужности, а жртве се не придруже кривичном гоњењу. Очекујемо да ће и уведене законске измене ову област нашег рада унапредити. У складу са Законом о спречавању насиља у породици, ПУ је током 2022.године изрекла 643 хитне мере.

Меру привременог удаљења учиниоца из стана ПУ је изрекла у 231 случаја, а од стране ОС ова мера је продужена у 149 случајева.

Меру привремене забране учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој, ПУ је изрекла у 412 случајева, а Суд је исту меру продужио код 280 случајева. Укупан број изречених мера је 1.072, и у поређењу са предходном годином број мера, мањи је за 72.

Прекршајни суд донео је пресуде затворских казни због прекршаја изречених мера у трајању од: 60 дана- 2 починиоца, 30 дана-4, а остали починиоци њих 7 су најчешће добијали казне затвора у трајању од 7-15 дана.

ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА

И током 2022. године наша установа је активно учествовала у раду Локалног тима за борбу против трговине људима. Уз активну партиципацију у јавним активностима поводом обележавања међународних датума Светског и Европског дана борбе против трговине људима, наша установа препознаје своју улогу и значај у континуираном деловању, како на превенцији, тако и на препознавању ризика од свих појавних облика трговине људима (заштитом од радне експлоатације и свих познатих видова експлоатације, како одраслих тако и деце). У циљу превенције трговине људима у пратнерству са ОЦД покушали смо да преко различитих конкурса обезбедимо стередиства за превенирање ове појаве у нашој средини, али нажалост нисмо добили подршку.

Просјачење спада у један од најчешћих видова експлоатације деце чиме се заправо врши злостављање или занемаривање деце. Центар за социјални рад је и до сада имао организоване активности са Полицијском управом у циљу спречавања злоупотребе деце у просјачењу у нашем граду и о томе има обавезу редовног обавештавања надлежног Министарства. Чини се да свест суграђана о обиму распрострањености ове појаве и негативним ефектима на свако конкретно дете, породицу и средину, још увек није довољно развијена, посебно код ризичних група. Током 2022. смо наставили активности у овој области пре свега са ПУ, али ово никако не би требало да остане у оквиру деловања само ових институција. Напомињемо да је сама пандемија утицала на реализацију и ових активности. Овде је значајно ангажовање и локалних медија у циљу сензибилисања јавности за овај проблем који тражи наставак активности и у 2023.

Очекује се и веће ангажовање инспекције рада и на превенцији и спречавању, како би се сузбила радна експлоатација деце.

Такође ово је, једна од области на којој очекујемо и више активности Савета за безбедност града Краљева, као и савета за социјалну заштиту који је током 2021. године формиран.

ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2022. години, према старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	123	104	227
Млади	73	10	83
Одрасли	382	624	1.006
Старији	228	342	570
Укупно:	806	1.080	1.886

Највећи број особа са инвалидитетом је из групације одраслих корисника, њих 1.006, док је најмањи број из групације младих 83 корисника.

Особе са инвалидитетом остварују право на додатак за туђу негу и помоћ, као и право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, збрињавање у специјализованим установама и друге врсте права и услуга. Код одраслих и старих лица са инвалидитетом у већини су жене.

У извештајном периоду 698 лица је користило право на додатак за туђу негу и помоћ другог лица, а увећани додатак за помоћ и негу другог лица остваривало је укупно 842 лица што је увећање у односу на претходну годину.

Када је у питању остваривање овог права и даље представља проблем дуже чекање изласка корисника на лекарску комисију, као и изузетна ригорозност комисије за процену потребе за овим правом.

Даљи развој специјализованих услуга у локалној заједници је нужан услов за унапређење заштите и квалитетнијег живота особа са инвалидитетом и њихових породица (предах хранитељство и сл.)

Број особа са инвалидитетом ЦСР у 2022. години према врстама инвалидитета и старости					
Врста инвалидитета:	Старосна структура				Укупно:
	Деца	Млади	Одрсли	Старији	
Телесни	171	42	495	466	1.174
Интелектуални	23	20	298	14	355
Сензорни	5	6	29	36	76
Первазивни развојни поремећаји,	5	2	1	0	8
Вишеструки инвалидитет	14	9	15	3	41
Ментални	9	4	168	51	232
Укупно:	227	83	1.006	570	1.886

Највећи број корисника, њих 1.174 са телесним инвалидитетом, као и 355 корисника са интелектуалним сметњама, али је значајна бројка од 232 је са менталним сметњама.

У извештајном периоду укупно се 140 особа са инвалидитетом налазило на смештају-109 у установама социјалне заштите и 31 на хранитељству.

Центар развија породични смештај одраслих и старијих лица, као услугу мање рестриктивну за кориснике. Остали корисници су у својим породицама, а њима је потребна адекватна подршка јер су исцрпљени дугогодишњом бригом о оболелом члану породице. Уколико нема развијених услуга и породице су изложене посебним напорима, јављају се ризици за развој дисфункционалности, ризици од институционалног збрињавања који могу бити превазиђени само адекватном подршком породици.

Број одраслих особа са инвалидитетом у нашем граду је знатно већи јер многи од њих, услуге наше установе не користе. Искуства у раду са њима показују комплексност у задовољавању њихових потреба које проистичу из чињенице да им је за задовољење потреба, адекватну интегрисаност у средину и пре свега очување личног достојанства, кроз коришћење њихових способности и даљи развој и унапређење њихових вештина, знања и капацитета, потребна помоћ и

ангажовање других особа. Право на услугу пресоналне асистенције у току 2022. је користило 8 особа.

Број деце током 2022. године која су остварила право на туђу негу, као и увећану туђу негу је 222. Имајући у виду да је задовољење њихових потреба и подршка њиховим породицама изузетно значајан задатак, Центар за социјални рад је унапредио сарадњу са Интерресорном комисијом и интезивирао помоћ и подршку овој осетљивој групи. Услуга Личног пратиоца чије пружање је од 2018. наставио Центар локалних услуга по свом оснивању се показала као најзначајнија за ову групацију корисника и наставиће се лобирање за проширивањем боја деце обухваћених овом услугом. Као посебан проблем на нивоу града уочава се недостатак службе за подршку раном развоју јер правремена дијагностика и ране интервенције пре свега код деце са сметњама у развоју имају непроценљив значај за њихов будући живот. У нашем граду је тек сада у току процес успостављања услуге подршке развоју деце у пуном обиму. Највећи број родитеља даје податак да је приморан да плаћа логопеда јер обим онога што је до сада обезбеђено никако није у складу са потребама деце. Сви родитељи дају податак да приватно плаћају дефектологе готово свих усмерења. Крајем 2021. године је у нашем граду формиран тим за подршку раном развоју и два представника ЦСР су чланови тима. Током децембра 2021 реализована су два модула обука и обука је настављена и током 2022. године, опремљен је простор и током 2022. је започет рад на подршци развоју у знатно већем обиму. Осим употпуњавања служби за здравствену подршку свакако да ћемо у наредној години покушати да иницирамо бар пилотирање специјализованих услуга које би могле бар делом да одговоре на неке од развојних потреба деце са инвалидитетом или сметњама у развоју. Овде пре свега мислимо на то да је кроз средства обезбеђена пројектом код ресорног министарства удружење „Аутизам“ из Краљева уз подршку града Краљева али и приватних донатора у потпуности реконструисао и обезбедило простор за рад Дневног боравка за децу и младе са поремећајима из спектра аутизма али и другим проблема у менталном развоју. Предстоји дуг поступак да се упоредо са пилотирањем услуге обезбеде предуслови за лиценцирање и успостављање услуге у пуном обиму, у чему ћемо им обезбедити пуну подршку. Уочава се и проблем недовољне интегрисаности младих особа са инвалидитетом по окончању школовања. Заправо све већи број породица указује на социјалну изолацију као тешкоћу која се рефлектује на квалитет живота ових особа па је важно започети активности на развоју услуга за ову групу корисника у виду дневних услуга у заједници, а поменути Дневни боравак ће делимично овај проблем редуковати али даљи развој система и програма подршке предстоји.

РОМИ КАО ПОСЕБНО ОСЕТЉИВА ГРУПА КОРИСНИКА НА ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

Роми, као посебно осетљива група, користе знатан део права дефинисаних Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити града Краљева. И у току ове године је, у сарадњи са представницима Рома, извршена расподела средстава за огрев и за ову групу корисника, при чему је врло тешко направити листе приоритета, због склоности да дају нетачне податке, које и у редовним поступцима за остваривање права није могуће увек поуздано утврдити, али ће увођење социјалне карте утицати и на ту расподелу. Ова група корисника има посебно неповољне стамбене услове, које и поред повремених давања за те намене, није могуће значајније квалитативно унапредити, па се сваке године део средстава мора планирати и за те намене, како би се смањио ризик за безбедност и обезбедили услови за развој деце. Са друге стране после досељавања 1999. године у привремени колективни центар-Рома камп, највећи број њих је остао у Краљеву, где су засновали породице, и број породица са нерешеним стамбеним питањем стално расте. Кроз сарадњу са Канцеларијом за људска и мањинска права, покушавамо стално да радимо на побољшању квалитета живота ове групе корисника, али је проблем што се средства за пројектне активности усмеравају првенствено према НВО и то претежно ромским НВО организацијама. Међусобна разједињеност бројних ромских удружења, међусобне оптужбе за злоупотребу, низак образовни ниво, бројне појаве везане за обичајне норме, раније навике у остваривању права, отежавају бољу организацију и приступ донаторским средствима, али и стварну процену стања и потреба ових корисника. Центар за социјални рад сва своја знања, податке и процене потреба ставља у функцију ангажујући се као партнер са НВО које се баве овом проблематиком, али нажалост често подаци не буду искоришћени на прави начин, пројекти се реализују према идејама донатора или самих НВО, без довољно уважавања информација које се доставе. Тако има пројеката код којих се уложе значајна средства али се не води рачуна о специфичностима ове циљне групе и дође до тога да су ефекти краткотрајни и не доводе до битнијих промена у статусу ове циљне групе. Потребно је наставити и развијати превентивне програме који би помогли да Роми остану у образовном систему, програме усмерене на подизању хигијенских услова живљења и превенцији обољевања и очувању здравља, пре свега репродуктивног здравља младих Ромкиња, планирању породице, превенцији трговине људима и раду на корекцији обичајних норми уговорених раних бракова, као посебног вида злоупотребе деце и младих и сл.

4. ПОСЛОВИ ЦСР НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА, ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА

СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад јасно су дефинисане процедуре у раду Центра за социјални рад. Током извештајн године урађно је укупно 1.468 пријемних листова. Приоритет у највећм броју је био отварање случаја редовно ,преко 90%. Што се тиче врсте пријава, најчшће су пристизале писаним путем ,али и непосредно су се корисници обраћали. Подносиоц је је у највећм броју случајева долазио од организације/институције 56%, али је и знатан број подносиоца од стране сродника.

Највећи број почетних /386/и усмерених процена/138/ урађено је код деце. По извршеној процени уз партиципацију корисника или родитеља или старатеља планира се даљи рад у заштити корисника у одређеном периоду, затим се планови преиспитују, сачињавају нови ако постоји потреба или се рад завршава уколико је планираним услугама и правима одговорено на актуелне потребе корисника. Број сачињених планова је такође највећи код деце/191/. На нивоу установе је урађена 901 почетна процена, 321 усмерена процена, док је сачињено 337 планова и 831 поновних прегледа.

НЕОДЛОЖНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

У ситуацијама када се корисници нађу у стању високе угрожености тако да би без интервенције стручних радника у смислу збрињавања и заштите у сарадњи и са другим службама, могла да наступи опасност по живот и безбедност, интервенције се предузимају хитно. Зато је осим у редовно радно време, рад стручних радника наше установе организован и кроз 24-часовне неодложне интервенције.

Број предузетих неодложних интервенција у 2021. години	
Узраст корисника	Број интервенција
За децу	30
За младе	1
За одрасле	8
За старије	5
Укупно:	44

У 2022. години имали смо 10 обавештења, 44 интервенције ван редовног радног времена, ургент је смештено 32 лица, а од тог броја ван редовног радног времена смештено је 21 лице.

Прихватилиште је користило једно лице. Крајем 2020. године смо због вишегодишње успешне сарадње са „Човекољубљем“ организацијом СПЦ, добили могућност да нам се у оквиру Прихватилишта које је основано у Крагујевцу обезбеди место за прихват наших корисника. У 2022. години је и на резервисаним ургент местима у Геронтолошком центру Матарушка бања било током године смештено 7 корисника а на ургент смештају у хранитељским породицама је било смештено 10 лица.

У овој години није било смештаја мајки са децом као жртва насиља у породици, али је осморо деце смештено на ургент породични смештај јер су се наша у стању високе угрожености услед озбиљног занемаривња. Наколико жртва породичног насиља је користило право на помоћ у станарини.

У укупном броју интервенција било је различитих услуга, од ургентних смештаја, присуству саслушањима, организовања лекарских прегледа и сл. Свему томе претходила је брза процена степена угрожености и процене шта у датом тренутку може најадекватније да осигура безбедност и заштиту корисника.

Током 2022. године било је за 20 интервенција мање у односу на претходну годину, али ако се посматра уназад неколико година, број се за сада смањује из годину у годину и сматрамо да је то последица примене Закона о спречавању насиља у породици, као и бољом проценом других система шта је то неодложна интервенција. Закон о спречавању насиља у породици је омогућио да полиција може потенцијалном насилнику изрећи хитне мере, а такође је предвиђена могућност да уколико дође до кршења изречених или продужених мера Прекршајни суд може починиоцу насиља изрећи казну затвора у трајању до 60 дана. Све ово је омогућило да жртве насиља остану у кући, а у највећем броју оне имају малолетну децу па и она са њима, тако да је смањен број интервенција и смештаја, као и додатна трауматизација жртве насиља и малолетне деце.

Специјализовани послови

Специјализовани послови обухватају више стручних процедура и метода, које захтевају посебна знања и стално усавршавање стручних радника. Ради се о саветодавном усмеравању од стране водитеља случаја, помоћи у васпитању и развојним проблемима деце, психо-социјалној подршци жртвама насиља, помоћи у сређивању брачних и породичних односа, усмеравању лица у стању социјалне потребе, као и на организовању радне и животне средине.

Супервизијски послови

Вођење случаја, као метод рада у Центрима за социјални рад, предвиђа процес супервизије стручног рада, као континуирани начин унапређења квалитета заштите корисника, подршке у раду стручним радницима и начин унапређења

рада самих стручних радника, што је дефинисано Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у Центрима за социјални рад.

У обављању стручних послова Центра у 2021. години, било је укључено 22 водитеља случаја и 4 супервизора са одржаних 628 индивидуалних супервизијских састанака.

ЈЕДНОКРАТНЕ НОВЧАНЕ ПОМОЋИ

Р.бр	Врста једнократних помоћи	Број корисн.	Број решења
1.	Путни трошкови и исхрана пролазника	2	2
2.	Ванредне животне потребе	1.321	2.067
3.	Здравствена заштита	421	481
4.	Трошкови организ. школа у природи, ескурзијаи др.	10	10
5.	Накнада за погребне трошкове	55	55
6.	Накнада путних трошкова за редовне ученике	83	83
7.	Постпенална заштита	24	24
8.	Таксе, личне карте, документација	77	77
9.	Уџбеници и школски прибор	381	290
10.	Накнада станарине и побољшање стамбених услова	59	59
11.	Набавка огрева	1.094	1.094
12.	Накнаде за трошкове школовања	10	14
13.	Опрема и превоз при смешт. и прихват након смештаја	5	5
14.	Остало	8	8
Укупно:		3.545	4.264

Једнократне помоћи које не спадају у раније дефинисане намене, а које по фреквенцији спадају у најчешћи вид права за које се суграђани обраћају и за које средства обезбеђује локална самоуправа, захтевају највећа издвајања, тј. планирање највише средстава. Током 2022. године донето је укупно 4.264 решење за једнократне помоћи за различите намене, а право је користило 3.545 лице. Од укупног броја лица којима је додељивана новчана помоћ за ванредне животне потребе 1.321 лице тј. урађено је 2.067 решења. У поређењу са предходном годином број корисника је мањи, али номинални износи су били већи тј. свако лице је добило више новчаних средстава за набавку огрева или куповину основних животних средстава.

Треба истаћи да континуирани рад са корисницима и планирање чак и једнократних давања тј, усмеравање да се права користе у зимском периоду, у периоду прекида примања новчане социјалне помоћи, усмеравање средстава за потребе школовања, затим циљано према посебно осетљивим групама корисника-старима, неспособнима за рад, лицима са инвалидитетом, спада у врло стресан посао, јер је број лица многоструко већи од расположивих средстава, и стручни радници су, неретко, изложени негодовањима, примедбама па и претњама лица, чијим потребама нисмо у стању да одговоримо јер не спадају у листу приоритета. Овај вид помоћи остварују корисници Новчане социјалне помоћи-преко 50%, из године у годину.

Најчешће се једнократне помоћи додељују за тзв. **ванредне животне потребе**, (изненадни догађаји у породици, оштећења стамбених објеката, и сл.) а заправо се, неретко, ради о подршци породицама да плате неке заостале дугове или набаве храну и хигијену. Горња табла показује да је највећи број корисника користило једнократну новчану помоћ у ове сврхе.

Континуирано се из године у годину планирају средства за набавку прехранбених пакета. Натурална помоћ је посебно значајана за кориснике који не могу да остваре, из формалних разлога, нека материјална права, а помоћ у преживљавању им је у неком периоду неопходна, или за лица која не могу да располажу на прави начин новчаним средствима, или постоји ризик да би их ненаменски искористила и тако себе, или породицу, довела у егзистенцијални ризик (зависници од ПАС). Такође, овај вид помоћи је посебно значајан приликом обилазака корисника који живе у удаљеним сеоским пределима, где је набавка намирница отежана, посебно у зимском периоду. Натуралних давања је током извештајне године било 75, у виду пакета хране већином у удаљеним сеоским срединама.

Трошкови пролазника. Сваке године, нашој установи се обрати један број лица са територије других градова, који се нађу у стању социјалне потребе, ове године два лица, са захтевом за доделу једнократне новчане помоћи за куповину хране или лекова и карата за повратак у место становања. Треба напоменути да се ова врста помоћи у највећем броју случајева рефундира од градова где пролазници имају пријављено пребивалиште, по напред договореној процедури. Сматрамо да је до смањења броја корисника дошло због тога што надлежни Центри за социјални рад нису давали сагласност за исплату једнократних новчаних помоћи, било из разлога што нека лица перманентно на тај начин покушавају да дођу до новчаних средстава идући од Центра до Центра за социјални рад широм Србије или због недостатка новчаних средстава.

Здравствена заштита. За трошкове лечења корисника, за 421 - 481 решења у 2022. години је користило право на једнократну новчану помоћ. Број ових корисника из године у годину расту.

Корисници права на Новчану социјалну помоћ имају по том основу и право на здравствено осигурање и лечење, али често се јављају суграђани који нису корисници права на новчану социјалну помоћ, немају решену здравствену заштиту у крајње су неповољној материјалној ситуацији, а лечење је потребно неком члану породице, па је неопходно тада интервенисати. За један број корисника вршена је директна набавка лекова по фактури. То право поједини корисници, углавном хронични болесници, користе и у више наврата током године. У том делу смо у више наврата слали сугестије и нашем ресорном Министрству и Министарству здравља, ради постизања неких договора и инструкција око лечења лица у стању социјалне потребе, на начин да здравствено не буду угрожени, али да се приликом одређивања терапије поведе рачуна и о материјалном статусу корисника. Као посебан проблем се истиче и обим здравствених услуга које је у обавези да обезбеде установе за смештај, а

шта од услуга мора да плати упутни Центар за социјални рад и питање статуса здравствених радника па и могућности и обима преписивања терапије, који је различито решен у установама за смештај корисника. Тако по захтеву установа за смештај обезбеђујемо средства за здравствене потребе наших суграђана на смештају, а износ, посебно за лица са комбинованим тешкоћама, није мали. Из средстава намењених за једнократне помоћи један део средстава се утроши за **унапређење услова становања корисника**. Један број ромских породица је добио новоизграђене станове, али су и даље ове породице корисници који у највећем обиму ово право користе јер су и стамбени услови овог дела популације упадљиво најнеповољнији (поправке након пожара или санирање кровова који прокишњавају након обилнијих падавина, куповина дотрајалих кућних апарата-најчешће шпорета). Право су током 2022. године користило 45 породица. Тешкоћу представља контрола наменског утрошка ових средстава. Ова средства обухватају и тренутне (временски ограничене на највише три месеца у току једне године) партиципације у плаћању станарине, најчешће за самохране родитеље са децом, који се нађу у изузетно тешкој ситуацији, као подршка да се организују и обезбеде услове за живот деце, како не би дошло до издвајања деце.

За трошкове **екскурзија и рекреативне наставе** за децу из социјално угрожених породица. Ова давања су потребна како би се редуковао ризик од социјалне искључености деце из социјално угрожених породица и обезбедила боља интегрисаност у вршњачким групама. Број деце која користи ово право готово сваке године варира, као и сам узраст деце и самим тим и појединачна цена екскурзија. У претходној години је то право користило 10-оро деце. Напомињемо да су за децу на породичном смештају средства за ове намене обезбеђена из буџета Републике.

Накнада за **трошкове сахране** је право које се обезбеђује за кориснике Новчане социјалне помоћи, као и лица који немају сродника, било да су у тренутку смрти били на смештају у некој од установа или у отвореној заштити. Како ово, и у ситуацијама када има сродника, представља велики трошак на породице оскудног имовног стања, има ситуација када се партиципира у делу трошкова кроз одобравање једнократних давања сродницима, за те намене, после документовања материјалног положаја у коме се породица налази. Тешко је предвидети тачан износ пошто трошкови варирају зависно од тога где су корисници на смештају, где се врши сахрањивање, какви су трошкови превоза и сл. Током извештајне године, накнада за трошкове сахране је примењена код 55 преминулих корисника.

Треба напоменути да се у нашој локалној самоуправи готово не користи могућност да се за лица без сродника изврши обавештавање Института за анатомију Медицинског факултета, који у складу за Законом о здравственој заштити, врши бесплатно преузимање тела и користи их у научне сврхе и врши бесплатно сахрањивање.

Превоз ученика, по реакцијма корисника ово право представља значајну помоћ породицама у стању социјалне потребе. У 2022. години је то право користило 83 ученика из породица са неповољном материјалном ситуацијом. Ово је заправо најбољи начин да се деца и породице у материјалном ризику, подрже и спречи њихова зависност од система социјалне заштите. Наиме, осим што се деци омогућава професионално оспособљавање и тиме повећава шанса за каснијим запошљавањем, омогућава се и њихова боља укљученост у социјалну средину, структурирано провођење времена и развој позитивних вредности, и смањује ризик од развоја дисфункционалних облика понашања и подржава породица, у свом настојању да обезбеди пуни развој своје деце.

Део једнократних давања се користи за **регулисање личних карата, такси и остале документације**, која је корисницима потребна ради остваривања права. Право на личну документацију једно од основних људских права, али и законска обавеза и потребно је лицима у стању социјалне потребе омогућити да то право остваре. Ову врсту једнократних новчаних помоћи је користио 77 корисника.

Набавка уџбеника и школског прибора. Овим видом помоћи обухваћене су само најугроженије породице (корисници НСП). Школски прибор у 2022. години је обезбеђен за 381-ог ученика.

Град Краљево је један од ретких градова, који успева да у зимском периоду изврши расподелу средстава за **набавку огрева** и да правилним распоређивањем средстава током године, без значајнијег повећења трошења средстава из локалног буџета, успевамо да сваке године број породица обухваћен овом врстом помоћи буде висок. И извештајној години 1.094 породице је остварило новчану помоћ за набавку огрева.

Увођењем социјалне карте стекао се потпунији увид у приходе и имовину подносиоца захтева за једнократне новчане помоћи тако да је то довело и до равномерније расподеле средстава и боље таргетираности корисника.

УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ КОЈА СУ У ФУНКЦИЈИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Услуге у зајдници усмерене су на пружање помоћи и подршке корисницима у природном окружењу, како би успоставили што већи степен контроле над властитим животом, остварили и задржали што већи степен самосталности и спречили или умањили ризик од институализације.

У вршењу других послова утврђених законом, Центар поступа у складу са Одлуком о социјалној заштити Града Краљева, које утврђује надлежни орган локалне самоуправе, као и усвојеном Стратегијом развоја социјалне заштите за период 2013-2020. године.

Ступањем на снагу Закона о социјалној заштити 2011. године, као и Правилника о нормативима и стандардима услуга социјалне заштите и Правилника о лиценцирању пружалаца услуга, улога Центра за социјални рад је значајно измењена.

У складу са наведеним Законом донета је одлука о формирању Центра локалних услуга града Краљева почетком 2018. године, и његова улога је пружање успостављених услуга социјалне заштите нашим суграђанима. Континуитет у обезбеђивању наменских трансфера за равој и унапређење услуга социјалне заштите ствара услове да се развијају нове услуге, да се створе услови за њихово лиценцирање, као и да се пилотирају иновативне услуге социјалне заштите

Дневне услуге у заједници

Услуга **Дневни Центар** за старе је крајем августа 2018. године прешла у надлежност новоосноване установе са око 300 корисника али је број корисника значајно опао, посебно у периоду пандемије и очекује се реорганизација програма.

Персонална асистенција је услуга која је предвиђена Одлуком о социјалној заштити града Краљева. Услугу је током 2022. године користило 8 лица, а услугу је пружао Центар локалних услуга.

Услугу **лични пратилац** детета је користило 38-оро деце, док је за једног корисника ова услуга била у статусу мировања. Ова услуга је предвиђена Одлуком о социјалној заштити града Краљева, од септембра 2018. године. Без обзира што ове две услуге пружа новоформирана установа, Центар за социјални рад ће радити процену и доносити одлуке о коришћењу права на услугу и у 2023. години.

Током 2022. године је пилотирана и услуга Породичног сарадника и том услугом је обухваћено 14 породица.

.Кроз сарадњу са СОС дечијим селом кроз њихов програм подршке породицама у ризику обезбеђена је услуга породичног сарадника уз додатни програм услуга (помоћ у учењу, психотерапијска и саветодавна подршка и сл.) за још 12 породица.

Услуге подршке за самосталан живот

Услугу **Становање уз подршку** младих који излазе из система социјалне заштите користи једно младо лице у 2022. години. За ову намену су опредељена три стана која су комплетно опремљена.

Услуга **Помоћ у кући** у-Центар за социјални рад је процењивао потребе корисника издавао упуте (у 2022. години 35 упут) за коришћење услуге и сачињавао планове заштите и вршио мониторинг и евалуацију услуге.

Саветодавно терапијске и социо-едукативне услуге

Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе пружа услуге саветодавног и терапијског рада са појединцима и комплетним породицама, и зависно од средстава реализује и бројне превентивне програме, реализује трибине, едукативне ТВ емисије и сл. Број корисника саветодавно терапијских

услуга у 2022. години је 128, док је 12 породица користило услуге правника. Број корисника, којима су услуге Саветовалишта потребне, је све већи, пошто и Суд изриче мере упућивања у Саветовалиште, а и у ситуацијама корективног надзора вршења родитељског права, породице се упућују у Саветовалиште, а рађено је и са починиоцима насиља. Током пандемије корона вируса Световалиште је своје капацитете ставило у функцију психолошке подршке суграђанима у време пандемије. И организовало подршку преко дежурног телефона.

Услуге смештаја

На територији Града Краљева нема **Прихватилишта/Прихватне станице**, а крајем 2020. године смо због вишегодишње успешне сарадње са „Човекољубљем“ организацијом СПЦ, добили могућност да нам се у оквиру Прихватилиште које је у Крагујевцу основала организација „Човекољубље“ пре свега за грађане Крагујевца обезбедило је једно место и за Краљево (потребе су веће али изискују средства) и потписан је 2022. са њима уговор од стране града Краљева .

Обезбеђена **ургент места за смештај** корисника у Геронтолошком центру Матарушка бања , као и ургент хранитељске породице за одрасле, знатно смањују потребу за овим видом услуге, која представља доста скупљи облик заштите, али је ипак у неким ситуацијама нужан.

Интервентни смештаји су услуге које су краткотрајне, и показали су се као изузетно ефикасан вид подршке, али и расте број остарелих или одраслих лица без икакве документације за које није могуће реализовати други вид збрињавања док се не обезбеди документација. Управо овај процес прибављања документације, пролонгира останак лица на ургент смештају, а како су капацитети врло оскудни то отежава рад. У Краљеву је то још специфичније пошто имамо избеглих и интерно расељених лица, која су без документације, и прибављање документације је прилично сложено, а лица због природе потреба морају бити заштићена неким обликом смештаја док се трајније не реши њихово збрињавање. Са друге стране имамо све већи број старачких, самачких домаћинстава без сродника, или са сродницима који занемарују бригу о старима, који одлажу смештај у институцију и остају у свом дому све док то не постане за њих угрожавајуће и тада морамо да интервенишемо кроз ургентно збрињавање. Ово је и био разлог да се у нашег граду пре извесног времена реализује велики и захтевни пројекат са циљем развоја ургент хранитељства у руралним срединама. Потребно је даље унапређивати сарадњу са Општом болницом и Домом здравља, како би се механизми заштите и преузимања лица без породице са хоспиталног лечења, покренула правовремено и избегла потреба трошкова ургентног збрињавања. Иако је још током 2017. године обављен разговор са директором Опште болнице и припремљена форма уговора о сарадњи у 2018. години за обезбеђивање једног места за ургентно ноћно збрињавање нисмо добили одговор од ове установе. Захтев је поновљен и наредних година. На тај

начин правила би се уштеда у средствима која се са градског буџета троше на услуге ургентног смештаја. Кроз бројне медијске наступе и контакте са хранитељима и корисницима, радимо на мотивацији и проналажењу нових, потенцијалних, хранитељских породица за ургентно збрињавање, а томе је допринела и реализација поменутог пројекта.

Социјално становање у заштићеним условима је услуга која је у граду Краљеву развијена од 2005. године у два објекта-Берановац и Милунке Савић са укупно 50 станова.

Центар локалних услуга је преузео пружање ове услуге, док је Центар за социјални рад наставио да преиспитује потребу и право и доноси решење о праву на услугу. Током 2022. године рађена је ревизија ове услуге и донето је пар решења о престанку права јер породице или не испуњавају критеријуме за коришћење услуге или се неадекватно понашају ,тј. озбиљно крше кућни ред објекта за становање. О броју престанка права на услугу не можемо у овом тренутку говорити јер још увек теку жалбени рокови.

Сарадња са другим институцијама у локалној самоуправи и другим институцијама у Републици

Радећи на заштити осетљивих група корисника Центар је упућен на сарадњу са бројним републичким и локалним институцијама, пошто без мултисекторског приступа, нема адекватне заштите. У претходној години треба поменути сарадњу са Републичким заводом за социјалну заштиту, Центром за заштиту трговине људима, Канцеларијом за људска и мањинска права, свим институцијама у којима су на смештају наши корисници и другим институцијама који учествују у заштити наших корисника, док смо у локалној средини стално упућени на сарадњу са ПУ, Домом здравља, Општом болницом, Основним и Вишим судом, Тужилаштвом, националном службом за запошљавање, основним и средњим школама, Предшколском установом, установама културе у нашем граду, као и стручним службама у градској управи града Краљева.

Извештавање

Поред редовних годишњих извештаја који се достављају надлежном Министарству, органима локалне самоуправе, Републичком заводу за социјалну заштиту и органима Центра, раде се по потреби и други извештаји у складу са важећом законском регулативом и захтевима. Пре свега редовни извештаји Републичком заводу за социјалну заштиту о броју деце на смештају, затим заштитнику грађана, како републичком, тако и градском. На крају извештајне године урађен је Годишњи оперативни план рада за 2023. годину и достављен локалној самоуправи.

У складу са законским обавезама и Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада, Центар редовно информисае грађане локалне заједнице о пословима и програмима које реализују и о чему одлучују у вршењу јавног овлашћења.

Центар је редовно медијски извештавао о свом раду, било да су у питању посебне активности или редовна делатност. Посебна пажња се обраћа на редовно информисање када су у питању накнадне активности Центра, као што је: расподела огрева, активности у ванредним приликама, разне врсте натуралних давања и новине које се тичу Одлуке о локалним правима и услугама у социјалној заштити.

Такође, постоји и сајт Центра за социјални рад, на коме се грађани могу додатно информисати о правима и услугама нашег Центра, а сва питања могу такође упутити и путем mail-а.

Директор установе али и поједини стручни радници су гостовањем у локалним медијима осим извештавања о раду установе, континуирано додатно информисали суграђане о правима и услугама и поступцима за њихово остваривање. Кроз неколико тематских емисија реализоване су превентивне активности установе. Превентивни рад се реализује и кроз гостовања на тематским трибинама које организују организације, удружења, секције, наравно уколико је тематика везана за проблематику којом се бави наша установа.

Тим за информисање локалне заједнице чине директор, руководиоци служби и супервизори. У складу са ранијим налогом надлежног Министарства установљена је обавеза достављања плана медијског представљања Центра за социјални рад надлежном Министарству, што тражи активнију сарадњу са локалним медијима у смислу планирања како наших тако и њихових активности.

Ранија инструкција која је обавезала директоре Центара за социјални рад да обавесте медије да је потребно да се за иступање у медијима претходно затражи сагласност Министарства је од стране Министарства за рад, борачака и социјална питања нешто измењена што отвара простор за више извештавања како о самом раду Центра за социјални рад, тако и реаговања на актуелне социјалне проблеме. Истовремено, Министарство за бригу о породици и демографију је обавезало директоре Центара за социјални рад да је потребно да се за иступање у медијима претходно затражи сагласност Министарства. Ово нас доводи у позицију да не можемо да реагујемо на натписе или информације објављене у медијима, што није интерес грађана ни Центра као институције. Закон о заштити података о личности нас такође спречава да реагујемо на изјаве корисника чак и када оне нису истините, осим да дамо уопштена тумачења, што тражи појачану одговорност медија у информисању и адекватнију сарадњу.

Аналитичко истраживачки рад

Као и предходних година, након периодичног праћења проблематике, редовно су извештаји анализирани на састанцима стручног већа, где су осим тога преношене информације о стручним скуповима и свим иновацијама.

Истовремено стручна већа су планирана и са посебном тематиком у складу са препознатим тешкоћама у заштити интереса корисника, нарочито када су у питању мултипроблемске породице.

На крају сваког квартала током и ове извештајне године, радио се пресек укупног броја корисника, број новоевидентираних, реактивираних и број престанака учешћа корисника у системусоцијалне заштите, за све старосне групације. Наведене податке смо пратили и код појединих категорија корисника као што су: старатељска заштита, породични и домски смештај, број захтева на материјална давања (НСП, ЈНП, натурална давања), жртве насиља, особе са инвалидитетом.

Осим вођења редовне евиденције, достављања извештаја о раду Центра, и др. активности ЦСР се бавио анализом изражености проблематике насиља у породици, броју жртава, потенцијалних починиоца, броју изречених хитних мера, броју продужених хитних мера, тј. ефектима примене новог Закона о спречавању насиља у породици, на учесталост ове појаве у граду Краљеву. Крајем 2022. године, као и ранијих година пре него се приступило изради годишњег извештаја, рађено је на сређивању активне евиденције корисника наше установе, као и пасивизирање досијеа корисника за оне, којима је потреба за правима и услугама престала.

Такође су, током године попуњавани разни упитници за потребе разних институција и удружења грађана.

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

У извештају је приказан рад Центра за социјални рад у Краљеву у периоду 01.01-31.12.2022.године, који врши јавна овлашћења, и обавља послове по Закону о социјалној заштити, Породичном закону и др. законима и подзаконским актима.

У извештајној години, подаци показују иако се континуирано из године у годину усложњава послао, број запослених не прати тај тренд.

Број запослених у Центру за социјални рад је утврђен решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, односно решењем надлежног органа града Краљева.

Уложен је труд ради побољшања услова рада (радног простора и обнављање компјутерске опреме) запослених, мада у претходној години није било већих улагања.

Приступачност ЦСР особама са инвалидитетом и старијим особама, још увек није довољно добра, иако је пре пар година урађена покретна рампа у холу

зграде, која се састоји из неколико полунивоа, али и даље простор није прилагођен у потпуности особама са инвалидитетом.

У структури корисника по старости најбројнија је групација одраслих, њих има највише међу пренетим, реактивираним, новоевидентираним корисницима. Отварање нових фабрика (две иностране инвестиције) утицале су на смањење броја корисника права на НСП, а пре свега на нешто мањи број реализованих једнократних давања, јер је извештан број из групације радно способних лица засновао радни однос.

Предмети који се односе на заштиту интереса малолетне деце су у највећем броју пренети из претходне године, и то се углавном односи на децу која се налазе на вишегодишњем хранитељском или мањи број на институционалном смештају, као и децу која су под старатељском заштитом. Један број деце који је више година на евиденцији обухвата и децу из материјано угрожених породица која више година остварују материјална права преко наше установе. У тој групацији су свакако и деца која преко наше установе остварују право на додатак за туђу негу и помоћ или право на увећани додатак за туђу негу и помоћ. Остале категорије деце више флукутирају.

Када је у питању групација старијих, уназад неколико година-извештајне године-највише, уочавамо пораст старијих лица, која су жртве породичног занемаривања и насиља, пре свега психолошког и економског, што се нажалост веома мало евидентира већ се најчешће пријављују под формом захтева за материјалном подршком или подршком у нези, а тек се кроз процес процене и праћења препозна породично занемаривање и насиље те се иако постоји, не евидентира као доминантни проблем. Ово посебно постаје уочљиво у ситуацијама када се ради ургентно збрињавање старијих или када се врши преузимање са лечења јер породица не жели или понекад и не може да у кућним условима брине о остарелим члановима.

Током претходне године, а то је тренд већ дужи период, у појединим областима наглашени су проблеми у раду наше установе као што су: тешкоће у реализацији смештаја, када се то покаже као најадекватнији облик заштите, посебно за лица са сметњама у душевном здрављу или недовољно ментално развијених лица.

Један од изражених проблема током 2022.године је и недостатак ургент хранитељске породице за смештај деце.

Остваривање права на додатак за туђу негу и помоћ, и даље представља проблем због дужег чекање изласка корисника на лекарску комисију, као и неуједначен и прилично рестриктиван став комисије када је у питању остваривање права на додатак.

И даље је присутан одлив великог броја једнократних новчаних помоћи на трошкове лечења, набавке лекова, плаћање интервенција или дијагностичких поступака, које би у принципу требало да буду део здравственог система, али их они не покривају, а корисници својим примањима не могу да их покрију. Такође, непостојање Дневног боравка за децу са сметњама у развоју као и Дневног боравка за одрасле и старије особе са инвалидитетом и др.

Истовремено, подстицање раног развоја и подршку породицама које имају децу са сметњама у развоју, изискује појачану осетљивост за материјану подршку овим породицама јер још увек у великој мери плаћају услуге дефектолога и логопеда, иако су средства које добијају скромна у односу на укупне потребе, то је начин да помогнемо у подстицању развоја деце, мада очекујемо да ново успостављени капацитети службе за подршку раном развоју тај проблем донекле ублажи.

Недовољна је међусобна повезаност свих институција и организација на локалном нивоу у обезбеђивању подршке осетљивим групама корисника. Једино се усклађеним деловањем свих институција може обезбедити свеобухватна заштита и одговорити на потребе корисника.

Центар ће и убудуће унапређивати стручне компетенције радника, како преко програма обука акредитованих у систему социјалне заштите, тако и преко присуства округлим столовима, семинарима, саветовањима, конференцијама и др.

Треба поново истаћи специфичност у раду Центра за социјални рад Карљево а то је чињеница да од 1999. године пружамо услуге и обезбеђујемо остваривање права за више од око 13.000 интерно расељених лица, што је један мањи град или величина једног мањег Центра за социјални рад, без обезбеђивања додатних радника, што је довело до појачаног исцрпљивања и ризика од изгарања запослених.

ВД Директор,
Светлана Дразовић, дипл. психолог